

Meget er imidlertid alt gjort for denne Del af Retslægevidenskaben, og det vil allerede nu være vanskeligt for en Giftblander aldeles at tilhulle det Slør, der skjuler en mistænkt Forgiftning.

Forste Afdeling.

Om Forgiftning i Almindelighed.

Forste Kapitel.

Toxikologiens Historie.

Den er i Almindelighed paa det Nøjeste knyttet til Medicinens, Kemiens og Pharmaciens, thi kun ved disse Videnskabsgrenes Studium lærte man efterhaanden Giftenes og deres Virkninger paa den dyriske Organisme, ligesom og Modgiftenes nøjere at kjende. Kundskaben til nogle enkelte Gifte er ligesaa gammel som vore første Efterretninger om Menneskeslægten og tilfældige og tilføjtede Forgiftninger foresaldt alt i de første Tider. Det „prøvende eller ædende Glødsvand,“ som Præsterne betjente sig af, for at opdage de Konger, der havde begaaet Egetestamentsbrud, og efter hvis Ryddelse Underlivet opsvulmede, var maaske en mineralisk Gift, og Hecate, Mattens Datter, gjaldt især for Opdagerinden af giftige Rodder og for meget erfaren i skadelige og dødbringende Midler. Den enfoldige og

dyrtreffe Maasse tilstrey onde Magter Oprindelsen til disse Stoffer; men de faa mere Erfarne vidste snart at benytte dem i forbrøderiske Djemed. De vilde og halv-vilde Folkeslag i Asien og America brugte allerede Gifte og især flere forskjellige Plantegifte til at forgifte deres Vaaben med og saaledes med Sikkerhed at kunne dræbe deres Fjender, og endnu i vore Dage finder det samme Sted blandt flere vilde Nationer. I Ostindien bruger man og endnu Vaabengiften til Henrettelser og de vilde Amerikanere anvende den baade mod deres Fjender og paa Jagten mod Dyr. Om det imidlertid er de samme Planter, der nu bruges til Pilegifte som før, kan der opkastes Tvivl om. I nogle enkelte Stater blev siden Død ved Gift anvendt som en Straf; saaledes havde Athenienserne en Giftdrik til Straf for Forbrødere, der bestod af Skarnstydte og som var den, Socrates maatte drikke. Den brugtes især til gamle Folk. Man holdt ogsaa Selvforgiftning ligesom alle Selvmord for tilladt, naar det godtgjordes, at man var sig og Staten til Byrde, og Mange bare derfor, for at kunne vælge en frivillig og let Død, Gift hos sig, eller gjenste den meget hemmeligt. Saaledes havde Hanibal altid Gift hos sig og dræbte sig ogsaa tilsidst dermed; de persiske Konger besadde en Gift, hvorved de uden Smerte kunde forstafte sig Døden o. s. v. Først Christendommen viste det Forbrøderiske deri. Snart blev og Forgiftning af Ondskab almindelig, og dette i saameget des større

Grad som der ingen Love gaves derimod. Man ind-
 strænkede sig derved imidlertid snart ikke mere til
 Plantegiftene, men lærte ogsaa snart at tilberede dy-
 riske og mineralske Gifte. Alt hos de gamle Grækere
 begyndte Giftnord at gribe om sig; en langsom Gift,
 tilberedet især af Alconit, skal af dem ofte være bleven
 anvendt. Dog syntes Forgiftningskunsten især at have
 naaet en høj Grad hos Romerne og Perserne. De
 Gamle tale ogsaa ofte om Gifte, der dels bleve bi-
 bragte paa en ubemærkelig Maade, og dels virkede
 meget langsomt hentærende. Heller ikke i Dydagelsen
 af Giftblandere og Forgiftningsmidlerne synes de at
 have været uerfarne og de lagde i saa Henseende især stor
 Vægt paa Forsøg med Gifte paa Mennesker og Dyr.
 De hyppige Forgiftninger og den Omstændighed, at
 Lægerne begyndte at bruge Gifte mod Sygdomme, le-
 dede til Forsøg med Gifte og Modgifte. Begge Dele
 anstilledes først hos Forbrydere. Saaledes lod i den
 161 Olympiade Kong Atalus Philometor giftige
 Planter dyrke i sin Have, for dermed at anstille For-
 søg og at finde virksomme Modgifte. Især søgte
 Mithridates Eupator, Konge i Pontus, at ud-
 forske Virksomheden af forskellige Gifte ved Forsøg
 paa Forbrydere, ja! han tog endog selv, af Frygt for
 engang at vorde forgivet, dagligen Gifte og Modgifte
 for at hærde sig. Der blev paa denne Maade af
 ham opdaget en saakaldet almindelig Modgift; Mi-
 thridat eller Electuarium Mithridatis, der endog
 har naaet til vore Tider, men, da den bestod af en Sam-

menblanding af en Mængde aromatistfe, bittere og harpiragtige Plantestoffer, vel kun har virket som et stærkt incitans mod enkelte narkotiske Plantegifte. Meget bevandret i Tilberedelsen af, eller idetmindste bekendt med Gifte synes og Cleopatra at have været.

Naar altsaa Konger foregik med et saadant Exempel, kan man ikke undre sig over, at Lægerne ligeledes isvrigen bestæftigede sig med Undersøgelsen af Gifte og Modgifte. Saaledes har Erasistratus, Appollonius, Zeno, Cleophrant, Nicodemus, Zopyrus o. fl. efter Galen gjort sig berømte ved toxicologiske Undersøgelser og Skrifter et Par Aarhundreder før vor Tidsregning. Alle disse Lægers Skrifter ere imidlertid alle gaaede tabte; kun af Nicander fra Kolophon i Jonien, der levede i den 61de Olympiade, have vi endnu treende fuldstændige Bøger paa Vers, af hvilke det ene fører Titelen: *De phana* og handler om Gistene, deres Virkninger paa den menneskelige Organisme og om Midlerne derimod, det andet, betitlet: *alexiphanax* om Modgiftene. Vi finde deri dog kun de paa Nikanders Tid bekjendte Gifte omtalte og tillige en Mængde Fabelagtigt. Af disse og andre Bøger vide vi, at blandt Gistene paa den Tid vare af Dyreriget Slangegiften og spanske Fluier, af Planteriget Opium, hyoscyamus, Skarntgde, Aconit, helleborus, og af Mineralriget især Blyhvitt, Solberglod, Kobber og Kobbervitriol bekjendte. Ogsaa Arsenik, idetmindste Auripigment, kjendtes af Grækerne.

Da Sædernes Fordærvelse naaede den højeste Grad i Italien mod Enden af det romerske Herredømme, blev ogsaa Giftblanderi der især almindelig og drevs næsten offentlig. Under Konsulerne Valer. Flaccus og M. Ch. Marcellus røvede et Selskab af fornemme Damer en stor Mængde Giftmord, som en Slavinde tilfældt forraadte. Da de for Ketten nægtede Alt og udgave deres Tilberedelser for Lægemidler, bleve 20 af dem nødte til selv at tage noget af disse og døde Alle deraf. Sejan forgav ogsaa saaledes Drusus, Agrippina Claudius, Nero Britannicus, en Søn af Agrippina. Begge de Sidstnævnte døde af en Gift, tilberedt af Giftblandersten Locusta. Paa samme Tid straffedes derfor Straffene for Forgiftning og stræbte de romerske Læger at finde Modgifte; blandt disse især Antimachus, Charicles, Melito, Philocles, Celsus, Scribonius, Andromachus o. fl. Deres saakaldte Antidota gik imidlertid mere ud paa at være universelle mod alle Slags Gifte og bestode af ligesaa mangfoldige og urimelige Sammenblandinger som Theriaca Mitridatis; vi have jo ogsaa endnu fra den Tid Theriaca Andromachi. — I den mørke Middelalder udvidedes de toxforgiftende Kundskaber naturligtvis ikke synderligen, endstjøndt Giftapparatet betydeligen forøgedes ved flere Metalpræparater, som de arabiske Alkymister lærte at fremstille. Giftmord aabenbarede sig vel mindre hyppigt end forhen blandt Romerne, men det udbredte

fig bestomere; der foresaldt fra Tid til Tid Forgiftninger i Danmark, Sverrig, Spanien, Frankrig, England, Tydskland, Tyrkiet, og Historien nævner os Konger, Kejsere og Paver, hvilke man stræbte at rydde afvejen ved Gift. Dette berettes blandt andre om Christopher d. 1ste af Danmark og Keiser Henrik d. 7de og Forgiftningerne skulle være flete paa de mest forskjelligte Maader.

Hovedsædet for Giftblanderi forblev imidlertid fædse Italien. Næsten enhver Provinds der havde sin særegne Gift og man fortæller der om saa farlige Gifte, at 1 Gran deraf skal have været tilstrækkeligt til at dræbe 10 Menneſter i mindre end et Dvarter, og at Blomster, Papir, Handsker o. desl. saaledes svangredes med Gifte, at de vare istand til at dræbe ved den blotte Uddunstning(?) Endnu i den første Halvdel af det 18de Aarhundrede brugtes i Italien en Gift, bergttet under Navnet: *aqua toffana*. Den har dette Navn af en Giftblanderſte, der hed Toffa, Toffania eller Toffana og først opholdt sig i Palermo, siden i Neapel. Den snue Kvinde vidste at give Giften et religiøst Anstreg, kaldte den „Manna fra St. Nicolaus i Bari“ og forsendte den med denne Helgens Billede. Der herskede nemlig dengang den Tro, at der fra St. Nicolaus's Grav i Bari flød en vidunderlig Olie, der hjalp mod alleſlags Sygdomme. Hun forstod paa denne Maade i lang Tid at undgaar Lovens Arm. Flasken, hvori Giften gjemtes, var som en Tærning og for at faae Giften ud af Flasken, maatte

man afbrætte den nederste Spids. Da Øvrighederne i 1709 erføre om dette Giftblanderi, blev Toffana eftersøgt, men hun tog sin Tilflugt i et Kloster, hvor hun og fandt Beskyttelse. Imidlertid faldt hun dog senere i Retsfærdighedens Hænder og blev, efterat hun ved Pinebænken var bleven bragt til Tilstaaelse, qvalt i Neapel i 1709 under Karl den 6te. Hun angav paa Pinebænken en Mængde, som havde beskyttet hende og taget Del i hendes Forbrydelser, og derfor ogsaa maatte dele Straffen med hende. Med denne Gift, der og benævnedes *Acquetta di Napoli*, *A. di Perugia*, *Acquetta*, *Aqua della Toffa*, skulde i Italien uendelig mange Menneſker være blevene dræbte. Dens Sammensætning er os endnu ubekjendt; rimeligvis tilberedtes den paa forskjellig Maade; een Art skal have indeholdt Arsenik, en anden spanske Fluor, en tredje Blysalter. Giftblanderi var paa den Tid bleven saa almindelig, at der gaves et Selskab af unge gifte Damer i Rom, der under Præsidium af en Spaaqvinde, *Hieronyma Spara* dreve denne Kunst i det Store, og dræbte deres Mænd, saasnart de bleve dem besværlige. Det hele Selskab blev fængslet, overbevist og straffet med Pinebænken. *Spara* blev hængt, Nogle bleve pidskede og Andre forviste. Tvende andre Gifte, *Eau mirable de Brinvilliers* og *Aqua del Petesino* synes kun lidet eller slet ikke at have været forskjellige fra *Aqua toffana*. Den første har sit Navn af en Md. *Brinvilliers* i Paris, der under Ludvig d. 14des Regjering havde lært Giften af hen-

des Gifter, en Officier ved Navn Godin de St. Croix, der atter medens han sad i Bastillen havde lært den af en Italiæner: Crili. For at forsøge Giften, blev hun en Soeur de Charité og blandede Giften med Medikamenter til de Syge paa Hospita-lerne. Hun forgav dernæst sin Fader og Broder og derpaa en Mængde andre Menneſter. 1676 blev hun opdaget og halsbugget. Hendes Medſtyldige, la Vigoureux og la Voisin bleve strax efter levende brændte, fordi de i Forbindelse med en Præst havde drevet Handel med et Pulver, poudre de succession, der virkede som en langſom Gift og hvis Bestanddele angives forſkjelligene. Nogle paastaae, det bestod af Bly og Bismuth, Andre blot af Bly.

Endſkjøndt Antallet af Skrifterne om Giftenes ſtedſe blev ſtørre, ſaa vandt dog Vidensſtaben kun lidet derved og egenligen kun i therapeutiſt Henseende; forſt mod Enden af det 16de, og end mere i 17de Aarhundrede bearbejdedes Statslægevidensſtaben bedre og dermed ogſaa Giftlæren. Kemiens Fremſkridt gav og ſit Lys til Giftenes og de phyſiologiſke Forſøg, der allerede i det 16de Aarhundrede anſtilledeſ med de forſkjellige Gifte paa Menneſter og Dyr, gjorde os mere bekjendte med deres Virkemaade og deres Modgifte. Iſær fortjener Conrad Geſner at nævnes, der i det 16de Aarhundrede gjorde ſig berømt ved mange Forſøg med Gifte paa Hunde og paa ſig ſelv. Ogſaa Braſſavola og Fallopius anſtillede paa den Tid toxiologiſke Forſøg paa Forbrydere. Men

det er især fra Begyndelsen af det 19de Aarhundrede at et stort Lys oplyndt over denne Del af Videnskaben. Fremfor Alt fortjene Hillefeld, Fontana, Dölz, Augustin, Welper, Herisaut, Vostock, Brodie, Jäger, Emmert, Magendie, Orfila, Smelin blandt flere at nævnes. De fleste og lærerigste Forsøg, især paa Hunde, har i den nyere Tid Orfila i Paris anstillet; han anvendte flere Aar og opoffrede flere hundrede Hunde paa Udforskningen af en Mængde Giftes og Modgiftes Virkemaade.

Den nyere Literatur har nu flere fortrinlige Værker at fremvise, og blandt disse bør isærdeleshed her nævnes Buchners Toxicologie (2te Auflage, Nürnberg 1827), den toxicologiske Afdeling i Orfilas *Leçons de Medecine legale*, (2me edit. Paris 1828), Marx's *Die Lehre v. d. Giften in medicinischer, gerichtlicher u. polizeilicher Hinsicht*. Göttingen 1ste u. 2te Abth. 1827, Christison's *Treatise on poisons in relation to medical jurisprudence, physiology and the practice of physic*. Edinb. 1829 (to senere Udgaver ere udfomne, den sidste i 1837 og Værket er ligeledes oversat paa Tydskt) og Ryhns *Praktische Anweisung die in gerichtlichen Fällen vorkommenden chemischen Untersuchungen anzustellen*. Leipzig 1829.

Andet Kapitel.

Om Begrebet af Gift og Forgiftning.

Den nærmeste Aarsag til Sygdom og Død ligger enten

1) I Organismen selv, i Livsvagthed, i abnormale dynamiske Forhold, uden Forandring i de ydre Indvirkninger; Døden paa denne Maade kalder man den naturlige Død; eller

2) I en overordentlig voldsom Indvirkning udenfra, hvorved Organismen, skøndt begavet med fuldkommen normale Funktioner, uden nogen forregaaende Lidelse i de indre Organer maa bukke under; denne kalder man den unaturlige Død.

Denne voldsomme Indvirkning paa den levende Organisme er nu enten mekanisk eller kemisk.

Mekaniske Indvirkninger kalder man Læsioner, hvad enten de finde Sted udvendigen eller indvendigen fra.

Kemiske Indvirkninger derimod, der kunne bewirke Sygdom og Død udvendig eller indvendig fra, benævnes Forgiftninger. Forgiftning bewirkes ved ethvert Stof, der ved at træde ind i den dynamiske Sphære af den dyriske Organisme under en stærk Reaktion fra dennes Side tilføjer den Skade, og dødelig vorder denne Forgiftning, naar Livskraften ligger under i Kampen, enten paa Grund af Styrken i det bibragte Stof, eller formedelsk Mangel paa Kunstens Hjælp. Forgiftning kalder man imidlertid ogsaa

den Handling, hvorved et giftigt Stof, der bevirker Sygdom eller Død, bibringes.

Naar altsaa enhver livsfarlig kemist-dynamisk Indvirkning er Forgiftning, bør enhver saaledes indvirkende Potens kaldes Gift. Ved Gifte (venena) forstaaer man overhovedet saadanne Organismen fremmede Substanser, som allerede i smaae Gaver, bragte i Berørelse med Legemets ydre eller indre Organer, uden mekanisk Virkning i Almindelighed enten hurtigt eller langsomt paaføre Sundheden og Livet Fare, og ikke aale sig igjen i Organismen.

Med denne sidste Tilfætning udelukke vi Miasmer og Kontagier fra Klassen af de egenlige Gifte, hvortil de ellers maatte høre.

Tredie Kapitel.

Om Gistenes Virkemaade.

Over Virkemaaden af de fleste Gifte herfter endnu et stort Mørke. Virkningen er enten lokal eller almindelig paa Grund af Sympathi eller ved Absorption, men de fleste Gifte synes tilsidst at indvirke paa Hjernen eller Rygmarven og derved at dræbe.

En absolut Gift gives ligesaa lidt som der gives et absolut Lægemiddel α : der gives ingen, der i enhver Dosis, i enhver Forbindelse, i ethvert Tilfælde virker absolut dødeligt paa ethvert levende Væsen. Hvad der saaledes er Kryderi for det vorne kraftige

Menneske, kan være en sand Gift for Barnet, s. f. G. det skarpe Princip i Peberet, der alt i liden Dosis vil bevirke en dødelig Mave- og Tarmbetændelse hos Børn. Det er saaledes og bekjendt, at selv de heftigste Gifte, saasom Blaasyre, Opium, Arsenik, Sublimat o. fl., i meget liden Dosis med Nytte kunne anvendes til Helbredelse af Sygdomme. Endvidere kunne Substanfer, der med Hensyn til Mennesket ikke høre til Gifte, virke dødeligen paa Dyr; saaledes er Sukker en Gift for Duer og Gænder, Petersille for Papegojer, Enebær for Høns, Peber for Svin. Hvad der er giftigt for eet Dyr, er det ikke altid for et andet; saaledes nyde Heste, Faar og flere Dyr uden Skade Skarntyde, som derimod er meget farlig for Koer og andre Dyr, ligesom for Mennesket; saaledes synes phellandrium aquaticum ikke at skade Faar og Gæder, men vel Heste; saaledes dræber Hjernen af Vogetræets Frugt Heste, medens den uden Skade nydes i stor Mængde af Svin; saaledes er lolium temulentum farlig for Mennesket, men synes ikke at skade Fugle, som spise den; og saaledes finde Insekterne Næring i euphorbia og andre meget drastisk virkende Planter, der paa Grund af deres betydelige Skarphed undgaaes af alle andre Dyr og af Menneskene, medens at Kamfer og ætheriske Olier, der frygtes lidet af Mennesket og græsædende Dyr, ere farlige Gifte for de fleste Insekter, for Amphibier, Fiske, Fugle og de firfødede kjødædende Dyr.

Den større eller mindre Styrke af en Gift af-

hænger paa den ene Side af Jordbunden, Nærstiden, Opbevarelsestiden, Tilberedningen, dens Fordeling og Opløsning, Mængde o. s. v., og paa den anden Side af Menneskets Alder, Levemaade, Bane, af det Sted paa Legemet, hvor Giften anvendes o. s. v. Saaledes see vi, med Hensyn til Jordbunden, at *Aconit*, *Digitalis* o. s. v. tabe en stor Del af deres Virksomhed ved at implantes i Haverne; saaledes er hvad Nærstiden angaaer Roden af *digitalis* i Blomsringstiden uden Virksomhed og Roden af *sium latifolium* for Midten af Sommeren usædelig, men i October giftig; saaledes er den perennerende Rod af *chærophyl- lum sylvestre* og *bulbosum* kun narfotist om Vinteren og ellers ganske usædelig. I Henseende til Opbevarelsestiden ere mange Planter, som indeholde en giftig flygtig Bestanddel, i tørret Tilstand usædelige; nogle Gifte beholde længe deres Giftighed, andre tabe den derimod snart. At Tilberedningsmaaden har stor Indflydelse, sees deraf, at mange Rodder af giftige Planter tabe deres Skarphed ved at koges med Vand, at *aqua laurocerosi* er meget forskjellig i sin Virksomhed i Forhold til som den er tilberedt af friske eller af tørrede Blade o. s. fr. — Den større eller ringere Fordeling og Opløsning er og vigtig i saa Henseende; jo mere koncentreret en Substans er, desto heftigere er i Almindelighed dens lokale Virkning og omvendt; kun Sirklevershyren har det Særegne ved sig, at den virker stærkest i fortyndet Tilstand; den fortyndede indtages nemlig, hvilket ikke

flere med den koncentrerede paa Grund af den frembragte Betændelse. — Mængden af Giften er naturligvis af stor Bigtighed; jo større Mængden er, desto skadeligere er den. En forskjellig Dosis gjør ogsaa ofte Virkningen forskjellig; saaledes staaer Brækvinstenens Brækning og Diarrhoe frembringende Egenstab i omvendt Forhold til Dosis. Den større eller ringere Mængde Gift har med Hensyn til den paafølgende Døds Hurtighed ogsaa en betydelig Indflydelse paa de organiske Forandringer i Liget. Jo større nemlig Dosis er, desto hurtigere følger Virkningen, og desto færre ere de tydelige Forandringer; jo mindre derimod til en vis Grad Mængden er, desto langsommere er Sygdommens Forløb, men desto mere fremskikkende Desorganisationen. Saaledes kunne store Gaver af Arsenik eller Sublimat dræbe pludseligen eller efter et Par Minuter under heftige Konvulsioner uden at efterlade et Spor af Betændelse. — Med Hensyn til Alderen, da dræbes unge Mennesker hurtigere af Giften end ældre. — Levemaade og Bane gjør uendelig meget. Dette viser især den almindelige Brug af Tobak og paa flere Steder af Opium. Legemet vænner sig i saa Henseende hurtigere til narkotiske Gifte end til skarpe. Forfatteren af en engelsk Opiumspisers Bekjendelser tog tilsidst dagligen 8000 Draaber Laudanum s: 320 Gran. En Mand i Konstantinopel, der blev 106 Aar gl., skal efter Annales de Montpellier 1811 T. 24 p. 276 i 30 Aar dagligen have taget 60 Gr. Sublimat. —

Virkingen af Gifte i fastende Tilstand er forskjellig fra ved fuld Mave; jo fuldere Maven er, desto svagere virke de ætsende Gifte. — Stedet, hvor Giften anvendes, har betydelig Indflydelse paa dens Virksomhed. Vel frembringe de fleste Gifte næsten altid de samme Tilfælde, paa hvilket som helst Sted af Legemet de end appliceres; men ved nogle er dog Virkingen meget forskjellig efter de forskjellige Organer. De Organer, hvor Blodcirkulationen og Absorptionen gaae meget hurtigt for sig og som staae i en nær Forbindelse med de vigtigste Livsfunktioner, egne sig i Almindelighed bedst til Forgiftning. Saaledes dræber Blaafyren hurtigst, naar den bringes ind i Blodkarrene, eller naar den indaandes, eller indsprøjtes i Luftrøret; den er mindre virksom, tagen indvendigen eller sprøjtet op i Endetarmen. I Almindelighed paafølger Giftenes Virkning desto hurtigere, jo mere umiddelbart de komme i Berørelse med de indvendige Dele; overhovedet er Virkingen som oftest stærkere paa de indvendige Dele end paa de udvendige, og ligeledes stærkere paa de Steder, hvor Huden er fin og berøvet sin Dærhud, end hvor den er fast, haard og ubestadiget.

Med Hensyn til, at det især er gjennem Nervesystemet, Hjernen og Rygmarven, at Giftenes virke dødeligen, bør dog bemærkes, at et giftigt Stof ofte bliver u virksomt, naar Hjernen ved dens Indtagelse befinder sig i en meget irriteret Tilstand, og at Sinds-
 svage og Epileptiske, hvor Hoveddelene af Nervesystemet befinde sig i et Slags paralytisk Tilstand, taale

de allerstærkeste Gifte i utrolige Gaver. Irritable Subjekter angribes derimod meget hurtigen af samtlige Gifte.

Der findes Gifte saavel i Planteriget som i Dyre- og Mineralriget. De samme fjernere Bestanddele: Vrint, Kulstof, Svælstof og Jlt findes i dem som i Næringsmidlerne og Giftenes karakterisere sig ved intet særdeles naturhistorisk, fysisk eller kemisk Kjendetegn, men kendes ene og alene tilstræffeliggen ved deres Virkning paa den levende Organisme. Imidlertid kan Smagen og Lugten ved de fleste Gifte, især ved dem af Planteriget, lade os ane deres Egenstaber, og i denne Henseende ere Dyrene sædvanligvis begavede med langt finere Sandser end Menneskene, hvorved de instinktmæssigen let stille de spiselige Planter fra de giftige.

Fjerde Kapitel.

Om Opdagelsen af Forgiftning.

Naar den legale Læge opfordres til at afgive sin Dom, om Forgiftning ved en eller anden Substans har fundet Sted eller ikke, anvender han til Ledetraad

- 1) Dels de Symptomer, der gttrede sig hos Patienten før Døden;
- 2) Dels de Tegn, han finder i Liget ved Obduktion, og
- 3) Dels en kemisk Analyse af det i Maven og

Tarmkanalen Indeholdte eller af de Drikke og Episer, Individet før Døden har taget til sig.

A.

Om de Symptomer der i Almindelighed vække Mistanke om Forgiftning.

1) Det første karakteristiske Kjendetegn paa en Forgiftning i Almindelighed er at Sygdomssymptomerne opstaae pludseligen og hurtigen ende med Døden. Nogle Gifte virke næsten øjeblikken, men de fleste udvikle dog deres Virkninger i Almindelighed først efter en Time eller noget senere. Ogsaa er det at mærke, at selv de voldsomste Gifte kunne bibringes saaledes, at deres dem ejendommelige Symptomer kun opstaae langsomt, eller endog i umærkelig Grad. Saaledes kan Arsenik, der som oftest strax frembringer paafaldende foruroligende Symptomer, gives saaledes, at den i Begyndelsen kun avler Qualme og Mæthed, og først siden langsomt og gradvis sine mere sædvanlige Virkninger. Saaledes kan og Sublimat bibringes paa den Maade, at den først kun frembringer en mild Salivation og ikke først senere hen Koldbrand i Munden. Som bekendt, frembringer Digitalis i Lægens Haand høist forskellige Symptomer i Forhold til den forskellige Dosis. Strychninen vil i maadelige Dosis efter 2—3 Minuter frembringe en dødelig Stivkrampe, men, forskrevet som et Lægemiddel med Lamberd i ofte gjentagne smaae Indgifter, frembringer det først Stivhed i Hæ-

verne, siden Smerte og Stivhed i Rækken, hvilke Symptomer kunne forøges saa gradvis, at Patienten vil synes at døe af en sædvanlig Stivkrampe. I Almindelighed begynde dog Virkningerne af en Gift pludseligen, naar de gives i en stor Dosis, og dette maa ansees for en vigtig Omstændighed i Henseende til visse stærke Gifte, saasom de mineralste Syrer, Arsenik, Surtleversyre, Strychnin o. s. v., Betænke vi nemlig, at de i Kriminaltilfælde næsten altid gives i uødvendig store Doser, kunne vi slutte, at dersom de Virkninger, man tilskriver disse Gifte i store Doser, ikke have begyndt pludseligen, er Mistanken om Forgiftning ugrundet.

Det Samme gjelder med Hensyn til at Symptomerne hurtigen ende med Døden. En Gift vibringes i Almindelighed af en Giftblander i saa store Doser, at den hurtigen dræber. Dette skeer dog heller ikke altid, idet at den Sygdom, som er en Følge af Gift, ofte trækker sig ud i flere Uger, endog undertiden i flere Maaneder (saasom af mineralste Syrer); ja et Individ kan endog ofte døe af en Sygdom, hvortil Grunden er bleven lagt flere Aar iforvejen ved Vibringelsen af en Gift.

Man bør ligeledes hvad dette almindelige Tegn paa Forgiftning angaaer erindre, at ogsaa mange naturlige Sygdomme ofte begynde pludseligen og hurtigen ende med Døden, hvilket f. E. er Tilfældet med Apoplexi, med flere Sygdomme i Hjær-

tet, Cholera, Inflammation i Mavens og Tarmene o. s. v.

2) Det andet almindelige karakteristiske Tegn ved Symptomer af Forgiftning er at de tage regelmæssigen til. Det er imidlertid klart, at dette Kjendetegn ikke altid gjælder; thi i alle Tilfælde af langsom Forgiftning ved gjentagne smaae Doses maa der, ligesom i de naturlige Sygdomme, forekomme Remissioner og Exacerbationer, som ogsaa ofte kunne foranlediges af de Lægemidler, der anvendes mod Forgiftningstilfældene. Desuden ere Virkningerne af nogle enkelte Gifte forbundne med sande Remissioner og Exacerbationer, og nogle have endog den Ejendommelighed, at de kun frembringe heftige Symptomer i hyppige Paroxysmer. Af første Slags er Arsenik, hvis Symptomer ofte, efterat de i de første 5—6 Timer have været meget voldsomme, remittere i en paafaldende Grad og atter vende tilbage med forøget Heflighed. Til sidste Slags høre Kævelager og de andre Gifte, der indeholde Strychnin. Imidlertid er hint Kjendetegn i det Hele et godt, og i Tilfælde af langsom Forgiftning ved gjentagne smaae Doses afgive netop de paafaldende Remissioner og Exacerbationer, i Forening med visse moralske Beviser, et stærkt Vidnesbyrd for Forgiftning; s. f. E. naar en Exacerbation af Symptomerne opstaaer hver Gang, Vedkommende har nydt noget, og hvori saa Gift kan formodes.

3) Et tredje karakteristisk Tegn paa Forgiftning

i Almindelighed er den ensformige Veskaffen-
 hed af Symptomerne i hele deres Forløb, at nem-
 lig Symptomerne lige fra Begyndelsen og indtil Livet
 udslukkes have en og samme Karakter. Dette Tegn er
 det mindst paalidelige; thi mange Gifte frembringe mod
 Slutningen meget forskellige Symptomer fra dem, der
 bemærkedes i Begyndelsen. Arsenik kan saaledes i Be-
 gyndelsen frembringe Inflammation i Tarmkanalen,
 og siden Lammhed og Krampestlag; Kævelager i Begyn-
 delsen heftig Stivkrampe og siden Inflammation i
 Mave og Tarmene. Naar vi dog alt kjende de
 Symptomer, som de forskellige enkelte Gifte frembrin-
 ge, kunne vi alt just af deres ejendommelige Forfjel-
 lighed formode en saadan bestemt Gift. Paa den anden
 Side kan det ikke nægtes, at Symptomer af flere naturlige
 Sygdomme ofte ere ligesaa ensartede som af Gifte og
 derfor taler Tilstedeværelsen af saadanne ikke be-
 stemt for en Forgiftning; men derimod kan Mangel
 paa saadan Ensartethed ved Symptomerne ofte
 afgive et positivt Bevis paa en naturlig Død, naar
 nemlig visse Forandringer i Symptomerne under deres
 Forløb ikke lade sig forene med de bekjendte Virknin-
 ger af visse bestemte Gifte.

4) Det fjerde karakteristiske Tegn er at Symp-
 tomerne begynde strax efter et Maaltid, eller ef-
 ter en eller anden Epise eller Drikke. Dette
 gjelder imidlertid kun i de Tilfælde, hvor den anvendte
 Gift er en, der virker med stor Hurtighed (saasom
 Arsenik, Sublimat, mineralste Syrer o. s. v.) Flere

Gifte yttre først deres Virkninger en temmelig betydelig Tid efter; saasom f. E. giftige Champignons, giftig Ost o. s. v. I at anstille Undersøgelse herom maae vi ligeledes erindre, at Gifte kunne bibringes paa mange andre Maader end ved at iblandes Føde, Drikke eller Lægemidler; de kunne appliceres paa Saar, bringes ind i Endetarmen, i Moderkæden o. s. v.; de kunne anvendes i Form af Damp, fort! paa mangfoldige andre Maader. — En anden Omstændighed, som man og maa have for Øje, er, at naar Nogen falder i Søvn strax efter Nydelsen af en Gift, især af en i de irriterendes Klasse, forsinkes Symptomerne, naar Giften ikke hører til de meget stærkt ætsende, betydeligen i deres Opkomst. Christison bemærter saaledes nogle Tilfælde, i hvilke Arsenik, bibragt silde om Aftenen, først begyndte at virke flere Timer efterat Individet var sovnet ind. Dette er ganske analogt med den Erfaring, at Lægemidlerne virke langsommere under Søvn.

Under alle saadanne Omstændigheder er der selvfølgelig ingen Forbindelse mellem Nydelsen af en mistænkelig Ting og Opkomsten af de første Symptomer.

Ligeledes maa man erindre, at ved flere naturlige Sygdomme Symptomerne ofte opstaae efter Nydelsen af en Spise eller Drikke. Saaledes opstaaer just ofte Apoplexi efter et rigeligt Maaltid; cholera efter sure Frugter eller surt M; Perforation eller Ruptur af Mave, som Følge af et Saar i dens Membraner, hænder ligeledes ofte under Fordøjelsen, og

følgeligen kort efter et Maaltid; meget koldt Vand dræber undertiden øjeblikkligen, naar det nydes, medens Legemet er meget varmt o. s. v. Da imidlertid kun faa Sygdomme begynde pludseligen paa en saadan Tid, ansees det med Rette for et meget mistænkeligt Tegn, og komme dertil visse moralske Beviser, s. f. G. naar flere Personer, der have spist sammen af samme Mad, angribes omtrent paa samme Tid af det samme Slags Symptomer, vorder Formodningen om Forgiftning derved meget grundet. Efter visse Gifte er Beviset, hentet derfra, endog særdeles paalideligt s. f. G. efter mineralke Syrer og Alkalier, der allerede begynde at virke et Par Sekunder eller Minuter efter. — Naar derimod Symptomerne ikke have begyndt kort efter en Føde, en Drikke, eller Indtagelsen af et Lægemiddel, og Giften med Bestemthed ikke kan antages at være bibragt gennem et Saar, gennem Lungerne, eller paa enhver anden Maade end gennem Maven, er al Formodning i mod Forgiftning, og dette karakteristiske Tegn kan da blive af stor Vigtighed. Derefter kan s. f. G. sæl- des en afgjørende Dom med Hensyn til Spørgsmaalet om den danske og svenske Prins Christian blev forgivet eller ikke. Ved Monstringen af nogle Trop- per d. 28de Maj 1810 bemærkede man, at han plud- seligen begyndte at vakte paa sin Hest, kort efter faldt af, mens han reed i Gallop og døde $\frac{1}{2}$ Time ef- ter. Da han var meget elsket af Nationen, udbredte sig strax det Rygte, at han var blevet forgivet, og denne Tro rodfæstede sig saa dybt hos Alle, at et Re-

giment Soldater, der eskorterede Liget til Stokholm, nærved Byen blev angrebet af Pobelens og dets General, Marschal Fersen myrdet. Men ingen anden Gift end en stærk narkotisk vilde have kunnet aale saadanne Symptomer som dem, under hvilke han døde, og ingen saadan kunde have dræbt saa pludseligen, uden at den var bleven given i en stor Dosis. Det blev endvidere bevist, at Prinsen paa den Dag, han døde, ikke havde nydt andet end sin Frokost, og der var næsten forløbet 4 Timer mellem den Tid og da han faldt af Hesten. Denne Kjendsgjerning var derfor, uansete Tegnene paa Apoplexi, som man fandt i Hjernen efter hans Død, og hoorpaa Symptomer allerede havde vist sig nogle Gange før, tilstrækkelig til at vise, at han ikke var død af Gift, eftersom hans Dødsmaade ikke lod sig forene med de bekjendte Virkninger af det eneste Slags Gifte, som kunde have foranlediget saadanne Symptomer, og det medicinske Facultet støttede derfor med Rette sin Dom herpaa som et Hovedargument.

De samme Omstændigheder ville ofte sætte os istand til at afgjøre de ikke sjældne Tilfælde naar En i en Familie, som ikke lever i god Forstaaelse med hinanden, pludseligen dør og man saa uden videre udleder hans Død af Gift, uden at man kan angive nogen bestemt og i hvilket Tilfælde da, hvis ikke det, der findes ved Obduktionen, tydeligen viser Mærtsagen til Døden, en meget uimodsigelig kemisk Analyse af det i Mavens og Tarmkanalen Inde-

holdte vil udkræves. Følgende Tilfælde kan tjene som Exempel herpaa.

En midaldrende Haandsværker i Edinburgh, der altid havde befundet sig overordentlig vel, kom en Eftermiddag omtrent Kl. 2 træt hjem, og lagde sig, efterat have faaet sine sædvanlige Prygl af sin Kone, til at sove. Kl. 2½ fandt En af hans Syende ham gispende, med rullende Øjne og fuldkommen bevidstløs, og nogle Minuter efter døde han. Da hans Kone var bekjendt for ofte at have mishandlet og truet ham, opstod strax Mistanke om at han var død af Gift, og Legemet blev derfor underkastet en retlig Undersøgelse af Dr. Newbigging og Prof. Christison. Det eneste Sygdomssymptom, som opdagedes, var en betydelig Forhærdelse med Tuberkler i septum cordis og de forreste Vægge af begge Hjertets Ventrikler. Dette kunde have været Aarsagen til Døden, thi enhver Sygdom i Hjertet kan dræbe pludseligen uden noget forudgaaende Symptom; men da Manden aldrig havde klaget over et eneste Symptom paa Sygdom i Hjertet, kunde man ikke, da der var Mistanke om Forgiftning, med Bestemthed erklære hine Affektioner for Aarsagen til Døden. Iflledestomindre afgaves den Erklæring, at Forgiftning ikke havde fundet Sted, da Manden ikke havde nydt noget siden sin Frokost Kl. 9, ingen Gift uden en meget stærkt narkotisk kunde have frembragt en saa pludselig Død, og en saadan Gift i saa langt et Mellemrum som fra 9—2 da nødvendigvis maatte have frembragt sine Virkninger.

5) Endeligen er det et karakteristisk Tegn paa Forgiftning, at Symptomerne opstaae, medens man kort iforvejen har befundet sig fuldkommen vel. Dette er et vigtigt Tegn, men gjelder dog ikke i Henseende til langsomme Forgiftninger, og ligeledes kunne jo Gifte ofte bibringes En, der netop lider af en naturlig Sygdom. Saadanne Tilfælde som sidstnævnte frembyde ofte store Vansteligheder, thi dersom istedetfor et Lægemiddel en Gift er bleven anvendt, hvis Symptomer ligne den naturlige Sygdoms, opstaaer ofte ikke Mistanke, før det er for sildigt at erholde Beviser derpaa. Ligeledes vide vi, at flere, navnlig alle akute Sygdomme ogsaa begynde under en tilsyneladende fuldkommen sund Tilstand.

Disse almindelige Tegn paa Forgiftning lide altsaa vel mange Undtagelser, men da Menigmand som oftest ikke har nogen videre Kundskab til Giftenes Virkemaade og folgeligen i at bibringe en Gift ikke forstaaer at rette sig derefter, gde de i de fleste Tilfælde en meget god Ledetraad.

Uagtet man endog fra deres Tilstedeværelse alene aldrig kan slutte, at Forgiftning er steet, ere de os dog i andre Henseender af største Vigtighed. For det første give de os de første Vink, den første Formodning, der leder til itide at søge efter flere Beviser. For det andet ville de ofte sætte os istand til at erklære om Forgiftning er mulig, rimelig eller meget rimelig; hvilket i Forbindelse med afgjørende moralske Beviser vil være tilstrækkeligt til at drage en temmelig vis Slutning.

For det tredie vil Kundskaben til disse Tegn, om ikke sætte os istand til at erklære en Forgiftning for vis, dog undertiden berettigede os til at erklære det Modsatte, nemlig at den er umulig; og hvis for det Fjerde endelig den kemiske Analyse af det i Maven Indeholdte eller af en nydt Ting, eller moralske Beviser tale for, at Gift er bleven bibragt, ville hine Ejendommeligheder ved Symptomerne være nødvendige til Afgjørelsen om den har været Aarsagen til Døden.

Denne sidste Nytte, som Kundskaben til hine karakteristiske Tegn paa Forgiftning i Almindelighed yder os, er ikke saa ringe, thi fordi en Gift bevisligen er bleven given, er den derfor ikke altid Aarsagen til Døden, og i enhver sliig legal Undersøgelse er Spørgsmaalet om Aarsagen til de første Symptomer og Spørgsmaalet om Aarsagen til Døden tvende meget forskellige. En Gift kan være given og have frembragt sine første Symptomer, men disse enten være blevene hævede ved Kunsten eller ved Giftens Opkastelse, og dog Vedkommende døe kort efter af en anden Sygdom. Spørgsmaalet om en Gift, der bevisligen fra den kemiske Analyse af det i Maven Indeholdte at slutte er bleven bibragt, har været Aarsagen til Døden, kan i saa Henseende besvares med temmelig Nojagtighed, ved at tage Hensyn til det 2de og 3die ovenanførte Tegn paa Forgiftning i Almindelighed, ved at undersøge, om Symptomerne toge gradvis til, eller om de forandrede deres Beskaffenhed i Løbet af Patientens Sygdom, og om, hvis der iagttoges nogen Forandring,

den da var en saadan, der kan finde Sted ved Forgiftning i Almindelighed eller ved den specielle bibragte Gift i Særdeleshed. Saaledes blev i 1824 i Edinburgh Charles Munn sat fast for den dobbelte Forbrydelse at have afdrejet et Foster hos sin Kjæreste og at have forgivet hende. Symptomerne og de moralske Beviser lode ingen Tvivl om, at Arsenik var bleven givet og at den Afdøde, hans Kjæreste, i 12 Dage i en høj Grad havde lidt af Virkningerne af denne Gift. Men derefter kom hun sig hurtigen og var i hele 14 Dage fri for ethvert Sygdomstilfælde undtagen Svaghed og Smerter i Hænderne og Fødderne. Efter den Tid fik hun imidlertid en stærk Hovedpine og døde efter andre 19 Dage under Symptomer paa en hidfig Feber, uden nogen lokal Inflammation. Da Dr. Duncan og Christison ikke nogeninde havde læst noget lignende Tilfælde, at Arsenik i saa lang Tid efter og paa saadan Maade kunde dræbe, erklærede de, at hendes Død ikke med Visshed kunde tilskrives denne giftige Gift.

B.

Om Tegnene ved Forgiftning i Liget ved Obduktion.

En saadan Legalssektion maa skee saasnart som muligt førend Forraadnelse indtræder og der maa ved den tages Hensyn til alle Omstændigheder, til den Dødes Legemsbeskaffenhed, Alder, Levemaade, Aars-tid, de nydte Spiser o. s. v. Ved den udvendige Besigtig-

gelse maa sees paa Neglenes Farve, Underlivets Omfang, Graden af den Forraadnelse, der alt er indtraadt, om der ere blaae Pletter paa Huden o. s. v. I de Tilfælde, hvor Tarmkanalen slappes langsomt, og Gasudviklingen derfor opstaaer tidlig, finder man Underlivet overordentlig opsvulmet; men indtræder Døden hurtigt efter den stedfundne Forgiftning, finder denne Opsvulmen ikke Sted. Ved den egentlige Obduktion maae alle Hulhederne af Legemet aabnes og undersøges paa det Nojagtigste. Selv naar man har fundet Gift i Underlivshulheden og saaledes sat Dødsårsagen udenfor al Tvivl, maa man dog ikke forsømme at aabne Hjerneskallen, at der ikke skal blive nogen Udvej aaben for Defensor at paastaae en Sygdomsårsag. I Brysthulheden maa man agte paa Lungerne og deres Hinder, paa aorta, Hjertet, Hjerteposen, paa de større Blodkar og Blodet deri. I Underlivet undersøges alle Organerne med Hensyn til deres Leje, Omfang og indre Bestaaffenhed. Maveen undersøges især meget nojagtigen, derpaa især Endetarmen og processus vermiformis coeci.

Den nærmere Fremgangsmaade ved Obduktionen er følgende. Efter Abningen af Underlivet eftersees alle Organerne deri omhyggeligen; derpaa underbinder man saavel Maveen som Tolyfingertarmen ved begge Enden (ved Enden af Madpiben og ved den nederste Mavemunding); derpaa udtager man begge disse Dele og lægger dem i en ren Potte, der strax bindes til, paastrives, forsegles med Øyrig-

hedens Segl og bringes hen til det Sted, hvor den kemiske Undersøgelse skal fæe. Skulde Maven være gjennemboet og en Del af det i den Indeholdte være udflydt i Bughulheden, maa en ren Svamp dypes deri, som optager Bædtsen, og denne igjen afstrykkes i en ren Skaal til Bædtsens nærmere Undersøgelse.

Foruden de ovennævnte Hulheder undersøge man nøjagtigen Munden, Svælget, Halsen, og ved qvindelige Lig Fødselsdelene, da der gives Tilfælde af Forgiftning ved Indbringelsen af Giften, navnlig Arsenik, i Modersfæden.

Det Tilfælde kan og indtræffe, at et Lig først opgraves flere Uger eller Maanedes efterat det alt er gaaet over i Forraadnelse, for at undersøges. Flere Tilfælde have vi set, at efter Arsenikforgiftning findes undertiden Liget lang Tid efter Nedgravelsen i en mumieagtig Tilstand, Maven, Larmene og de øvrige indvendige Organer sammenfaldne, Leveren indstrumpeu o. s. v.; et Tilfælde, som især er blevet bemærket, naar Arsenik er bleven givet oftere i smaae Gaver og saaledes har gjennemtrængt det hele Legeme.

Ved Undersøgelser af Lig, der alt have ligget begravne i flere Uger eller Maanedes, maa man iøvrigt indskrænke sig til den kemiske Undersøgelse af det i Maven og Larmene Indeholdte, thi naar Forraadnelsen alt har gjort betydelige Fremstridt, kan der ikke tages Hensyn til pathologiske Tegn. I Tilfælde hvor en stærk Stank synes at gjøre en nøjagtigere Undersøgelse umulig, maa man besprænge og vaske Liget

med en Oplosning af Chloralkali, hvorved Stanken i den Grad formindskes, at man uden Fare eller Skade kan foretage Undersøgelsen.

Da de pathologiske Phænomener i Liget aldrig uden ved nogle meget faa Gifte allene ere istand til at stille Død ved Forgiftning fra Virkningerne af en naturlig Sygdom eller nogle andre Dødsmaader, lader der sig isørigt kun meget lidet sige derom i Almindelighed.

Lægerne troede før og Lægsfolk troe endnu, at en usædvanlig sort eller blaa Farve i Huden efter Døden er et almindeligt Tegn paa Forgiftning; men enhver Læge veed nu, at hverken en sort eller blaa Farve frembringes ved alle Gifte, eller at den, hvis den er tilstede, videre tilkjendegiver Forgiftning, da den ligeledes er en Folge af mange naturlige Sygdomme. Tilstedeværelsen eller Mangelen derpaa taler derfor hverken for eller imod Forgiftning. Ikke heller er der nogen Forskjel i Arten af den Blaahed, der følger ovenpaa en Forgiftning og den, der følger paa en naturlig Død. Imidlertid gjør den forenske Læge dog ret i at lægge Mærke til den ved Undersøgelsen, da den almindelige Tro hos Folk i saa Henseende ofte bringer Giftblanderen ti. i Opsørel og Tale at forraade sin Hemmelighed, og hvorfra man saa kan hente Bevis paa hans Forbrydelse siden.

Et andet Phænomen, som Lægsfolk ligeledes lægge megen Vægt paa, men som er ligesaa upaalideligt som hint, er tidligen indtrædende Forraads-

nelse af Legemet. En saadan kan ikke engang berettigede os til Mistanke. Den foranlediges paa den ene Side ikke altid, ja ikke engang almindeligen af Gifte, undertiden er endog en ganske modsat Tilstand Følgen (s. af Arsenik); og paa den anden Side bemærkes den ligesaa hyppigen efter en naturlig Død.

Nogle andre Tegn ere mere paalidelige, men tillige, som Virkninger mere af enkelte Gifte eller Klasser af Gifte end af Forgiftning i Almindelighed, meget forskellige. Af een Klasse af Gifte, af de irriterende frembringes Tegn paa Inflammation i Tarmkanalen i Eigene, af en anden Klasse, de narkotiske nemlig, Tegn paa Kongestion til Hjernen, og af en tredje Klasse, de stærk-narkotiske begge disse Arter af Tegn forenede; men dog ere disse Gifte ikke altid forbundne med deres sædvanlige Phænomener, og de fleste af dem ligne dem, som mange naturlige Sygdomme efterlade sig.

Endstjøndt Phænomenerne efter Døden saaledes, enkeltvis tage, sjelden bevise Forgiftning, ja ikke engang gjøre den sandsynlig, ere de dog af Bigtighed i Forbindelse med Symptomerne for Døden og med de almindelige Beviser paa Forgiftning og kunne endog vorde afgjørende i de Tilfælde, hvor de moralske Beviser ere meget stærke. Ved paadigtet Forgiftning ere de ligeledes nødvendige for at afgjøre, om en Gift, som findes i Legemet, er bleven Vedkommende bibragt i levende Live eller efter Døden.

Med Hensyn til de pathologiske Phænomener efter

Døden er det nemlig muligt, at en Anden af Døds-
 skab eller Hængjerrighed kunde sprøjte Gift ind i En-
 detarmen paa En, der var død af en naturlig Syg-
 dom, og saaledes frembringe Forandringer i Tarmen,
 der kunde ansees for Tegn paa Forgiftning. Drfila
 har derfor i saa Henseende anstillet en Mængde For-
 søg paa Menneskers og Dyr's Lig ved snart at ind-
 sprøjte Giften umiddelbar, snart $\frac{1}{2}$, 1—2—24 Timer
 efter Døden, for at erfare, hvilke Forandringer der
 derved finde Sted i Kadaveret.

Resultaterne af disse Forsøg ere:

1) At Sublimat, Arsenik, Spanfgront, Svovls-
 og Salpetersyre, naar de nogle Minuter efter Døden
 bringes ind i Endetarmen, virkeligen frembringe For-
 andringer, der nogenlunde synes at ligne dem, der
 opstaae ved Indbringelsen af samme Substanser i le-
 vende Live;

2) Men at dog Følgende vil kunne lede os i at
 stille en saadan Tilstand fra en virkelig Forgiftning.

a. I det Tilfælde Giften er bleven indbragt i
 Endetarmen efter Døden, finder man den altid igjen i
 en ringe Afstand fra Anus, medmindre den skulde være
 bleven indsprøjtet i opløst Tilstand. Bringes derimod
 de samme Gifte i levende Live ind i Endetarmen og
 Døden følger derefter, finder man idethøjeste kun Spor
 deraf, da Giften igjen er bleven udtømt ved Stolgangen.

b. De ved Giften efter Døden frembragte For-
 andringer strække sig ikke videre end noget over den

Del, hvor den er bleven anvendt, saa at man der kan iagttage en skarp Grændse mellem de angrebne og ikke angrebne Dele. I levende Live virke de ætsende og skarpe Gifte ved at frembringe en udbredt Betændelse, der ikke indskrænker sig til det Sted, hvorpaa Giften først har virket, men udbreder sig til de nærliggende Dele uden at danne en skarp Grændselinie.

c. Rødheden, Betændelsen, Ulcerationen og de andre Læsioner gaae langt videre, hvis Giften har virket, medens Individet levede. Naar man derfor finder Endetarmen, eller, hvad snarere kan hændes, Maven bedækket med en betydelig Mængde Gift, uden fuldkommen tydelig og udbredt Inflammation, saa er der al Sandsynlighed for at Giften er bleven bibragt efter Døden.

3) Indbringes Giften først 24 Timer efter Døden i Endetarmen saa frembringer den hverken Rødme eller Betændelse mere, og i saa Fald kan man altsaa ikke være i Tvivl om Giften er bleven bibragt efter Døden eller om Forgiftning er skeet i levende Live.

Mangel paa hine pathologiske Phænomener vil ligeledes i visse Tilfælde være et afgjørende Bevis imod en Formodning om Forgiftning, s. f. E. naar Spørgsmaalet er, om En er død af Apoplexi eller af Forgiftning ved narkotiske Gifte.

Endvidere frembringe nogle enkelte saa Gifte nu og da saa karakteristiske Phænomener, at de ikke kunne tages for Virkningerne af noget andet Stof, hvilket s. f. E. er Tilfældet med mineraliske Syrer.

Endeligen ville hine pathologiske Phænomener i Tilfælde, hvor der ingen Tvivl er om at Gift er bleven bibragt, være af Nytte eller nødvendige for at afgjøre, om den var Aarsagen til Døden eller ikke.

Hvor ingen Tegn paa Indvirkning af Gift findes i Liget, men derimod Tegn paa Virkningen af en naturlig Sygdom, maa man naturligvis antage, at Vedkommende er død en naturlig Død. Imidlertid maa Lægen herved dog være forsigtig i sin Dom, thi fordi man blot finder visse Tegn paa en naturlig Sygdom, er denne dog derfor ikke altid Aarsagen til Døden; den kan derfor gjerne have en anden Grund. Der kan saaledes ofte findes Tegn, der tyde hen paa en Inflammation i Brysthinden eller Lungerne, paa en Brystvattersot o. s. v., som vare tilstræffelige til at forårsage Døden, og illedestomindre har Gift kunnet foranledige den. Saaledes berettes i 14de Bd. af Rusts Magazin et Tilfælde af en Apotheker, der forgav sig selv med Blaasyre, og i hvis Lig det nederste Lag af den venstre Lunge blev fundet kartilaginosk. I 23de Bd. af Journ. de Med. berettes om en Soldat, der døde efter et Par Dagers Sygdom, og hvis højre Lunge efter Døden befandtes at danne een stor Absces; illedestomindre havde han lige til det Sidste deltaget i alle de Nojsommeligheder, som et Soldaterliv medfører, og man kom ogsaa siden efter, at han var død af Forgiftning ved Skarntyde.

Heraf sees, hvor forsigtig man maa være i alene

af de pathologiske Phænomener, som findes efter Døden, at fælde en bestemt Dom.

C.

Om den kemiske Analyse af det i Maven og Tarmkanalen Indeholdte og af de Drikke og Spiser, den Døde har taget til sig.

Resultaterne heraf ansees for de mest afgjørende. De betragtes for de visseste, naar Giften opdages i Maven eller Tarmkanalen, eller i det, som opkastes, eller i de Spiser, Drikke eller Lægemidler, som Patienten har taget til sig, eller naar endeligen Gift findes i Inkvistens Gjemmer og han derfor ikke kan gjøre tilstrækkelig Rede.

Under alle disse Tilfælde, især naar Giften findes i Maven eller Tarmkanalen, antages Forgiftning for afgjort. Imidlertid kræves dog under tvende Omstændigheder flere stadfæstende Beviser.

Det kan, for det Første, skøndt Giften opdages i Maven eller Endetarmen, være muligt, at den først er bleven indbragt efter Døden. Det er da nødvendigt ved en nøjagtig Undersøgelse af Symptomerne, eller af de pathologiske Phænomener efter Døden, eller af begge tilsammentagne at bestemme, om Giften er indbragt i Legemet før eller efter Døden.

For det andet er Undersøgelsen af Symptomerne og de pathologiske Phænomener efter Døden endnu nødvendigere, naar Hovedspørgsmaalet ikke saameget er, om Gift er bleven indbragt, som hvorvidt

Den har været Aarsagen til Døden, antaget den er bleven givet. Saaledes fortæller Wildberg om en ung Pige, som døde idet hendes Fader straffede hende for et Ehyveri, hun havde begaaet, og af den Grund af alle blev anset for at være død som Følge af Faderens Mishandling. Wildberg, der blev beordret at afgive sit Ekjon, fandt vel Sporene af mange Slag paa Armene, Skuldrene og Ryggen samt betydelige Sugillationer, men de forekom ham dog ikke at kunne forklare Døden. Han anstillede derfor en Undersøgelse af Underlivet, Brystet og Hovedet, og fandt da Maven meget inflammeret og beklædt med et fint hvidt Pulver, som ved den kemiske Analyse opdagedes at være Arsenik. Det kom da ud, at den lille Pige ved Ehyveriets Opdagelse af Frygt for sin Faders Vrede havde taget Arsenik og kastet op, medens hun blev slagen og siden var død under lette Krampetrækninger. B. tilskrev da rigtigheden Arsenikens hendes Død. — I dette Tilfælde beviser altsaa den kemiske Analyse, at Gift var bleven tagen; men Symptomerne og de pathologiske Phænomener vare nødvendige for at afgjøre, at hun var død deraf.

Et lignende Tilfælde berettes af Pyl. En Kone i Berlin, som havde levet meget ulykkelig med sin Mand, gif fuldkommen sund tilsengs; men blev kort efter fundet rallende. Ved Undersøgelsen opdagedes et Saar i den venstre Side af Brystet. Blødningen standsedes let af den tilkaldte Læge; men dog døde hun henimod Morgenstunden. Ved Ab-

ningen af Bryftet fandtes Saaret at have gennem-
boret de udvendige Bedækninger og at være trængt
ind i Hjerteposen, men ikke at have beskadiget Hjer-
tet, og skjøndt en af Interkostalararterne var bleven
overstaaren, havde dog intet Blod udgødt sig i Bryst-
hulheden. Ved at tage Hensyn dertil og til den ube-
tydelige Blødning, ligesom og ved at efterspørge, at
Konen før Døden havde lidt af Brækning og Kram-
petrækninger, erklærede Pyl, at hun ikke var død af
Saaret, og da man nu iagttog Tegn paa Korro-
sion i Munden og Svælget og paa Irritation i Ma-
ven og endeligen opdagede Resten af noget Skedevand
i et Glas i Bærelset, sluttede han, at hun var død
af Gift. —

I Henseende til den kemiske Analyse som Tegn
paa Forgiftning er det ligeledes at mærke, at Forgift-
ning dog gjerne kan være skeet, uden at den kemiske
Analyse af det i Tarmkanalen og Maven Indeholdte
er istand til at fremstille Giften; thi 1) den kan
være bleven ganske udtømt ved Brækning og Laxering,
2) eller den kan være bleven absorberet 3) eller de-
komponeret.

1) Den kan være bleven udtømt ved
Brækning og Afføring. Saaledes tilfod i 1821
en Inquisit i Aberdeen, ved Navn George Thom, at
have forgivet en Person med Arsenik og ifkedestomindre
kunde ved den omhyggeligste kemiske Analyse intet Spor
deraf opdages i Maven, thi Manden levede i 7 Dage

og havde i denne hele Tid lidt af bestandige Brækningsger. I New York medical & philosophic Journ. No. 1 berettes endog om en Urtekræmmer, der døde 8 Timer efterat have taget en hel Unze Arsenik, og i hvis Legeme dog slet intet Spor deraf opdagedes ved kemisk Analyse. — Illedestomindre er det paafaldende, hvor lidt i Almindelighed Brækning er istand til at udtømme visse enkelte Gifte af Mavens. De, som ere tungt oploselige eller ere blevene tagne i fintfordelt Tilstand, forblive, de voldsomste og hyppigste Brækninger uagtet, hængende ved Mavens indvendige Menbran. Der gives mange Exempler paa at Brækning og Afføring have vedvaret uafbrudt i flere Dage, og hvor dog en betydelig Mængde Gift, især af Arsenik, blev funden i Mavens.

Det er ikke let at bestemme det Tidspunkt, naar man ikke længere tør haabe at finde en Gift, som har forarsaget Brækning, i Mavens. Dette beroer paa flere Omstændigheder, saasom paa Giftens Oploselighed, den Form, hvori den er bleven given, Hyppigheden af Brækningen, de Lægemidler, der ere blevene anvendte derimod og deslige.

2. Giften kan være forsvunden ved Absorption. Det er saaledes ofte hædet, at man i deres Lig, som vare blevene forgione med Landanum eller endog med Opium i Substans, ikke efter Døden har kunnet spore det mindste deraf. En saadan Mulighed bør vi derfor altid antage, især ved Opium.

3) Den kan ikke opdages, fordi den er bleven dekomponeret. Denne Dekomposition kan

flce paa forskjellige Maader. Dyriske og Plante-Gifte dekomponeres meget let ved Fordøjelsesprocessen (paa en vital Maade). Ogsaa af denne Grund opdages ofte ikke Opium. Desruelles fortæller om en Soldat, som døde 6½ Time efterat have sunket 2 Drachmer af Opium i Substans, og i hvis Mave man ikke fandt andet end en gulagtig Bædste, der aldeles ikke lugtede som Opium. — Nogle andre Gifte, saasom Sublimat, Helvedssten, Chlortin, dekomponeres ogsaa i Maven, men ikke formedelst en vital, men formedelst en kemisk Proces. Den kemiske Analyse er derfor endnu istand til at opdage Basis af Giften i de faste Dele i Maven. — Andre Gifte ville være vanskelige at finde fordi de paa forskjellig Maade forandre deres Form, ved nemlig, uden at dekomponeres, at indgaae Forbindelser med andre Substanter. Saaledes kan Svovlsyre, naar den største Del deraf er bleven udtømt ved Brækning, undgaae Opdagelse ved at være bleven neutraliseret med Ammoniak i Maven, og den kemiske Analyse maa da paa en anden Maade opdage Giften. — Endeligen kan Legemets Forraadelse ogsaa bevirke Dekomposition af Giften. Saaledes forsygtiges og dekomponeres BlaaSyre alt efter et Par Dage saaledes, at den ikke mere kan opdages; saaledes gaae mange narkotiske Gifte selv over i Forraadelse o. s. v. I saadanne Tilfælde derfor, hvor Legemet er gaaet i Forraadelse, kan man derfor ikke altid haabe at finde Giften ved kemisk Analyse i Maven. De mineraliske Gifte, de idetmindste, som ere faste, dekomponeres

derimod ikke saa let, og Orfila og Lesueur have i den senere Tid vist, at Forraadnelsen ikke saa let som man skulde troe drager Giftens Dekomposition med sig. De fandt ved Forsøg, at efter en vis Tid neutraliseres Syrerne ved Ammoniak, som udvikler sig ved Forraadnelsen af Legemet; — at ved Virkningen af det dyriske Stof dekomponeres Nærgsels-, Antimon-, Kobber-, Zin-, Guld-, og Sølsalte, ligesom og de vegetabiliske Alkaloiders Salte, ifølge hvilket Vaserne vorde mindre opløselige, eller ganske uopløselige i Vand; — at man selv efterat Legemet har været begravet i flere Aar ofte (skjøndt ikke altid) kan opdage Syrerne i fri Tilstand, — og at Vaserne af de dekomponerede Metalsalte, Arsenik, Opium og spanske Fluer efter lang Tid kun lide en ringe Forandring og ikke ere vanskeligere at opdage i raadnede, end i friske dyriske Blandinger; — men at Blaasyren derimod forsvinder saa hurtigen, at den alt efter et Par Dage ikke mere er til at opdage.

Foruden disse Beviser, der hentes fra Symptomerne, der vare tilstede i den Afdødes levende Live, fra de pathologiske Phænomener, der opdages efter Døden, og den kemiske Analyse af Maren, Tarmkanalen, de i den indeholdte Stoffer, det Opbrukne, Spiser og Drikke, gives der endnu tvende Klasser Beviser for eller imod en mistænkt Forgiftning, nemlig de, vi hente fra Forsøg paa Dyr med de Artikler, vi formode at indeholde Gift, og de moralske Beviser.

D.

Om Beviser paa Forgiftning, hentede fra
Forsøg paa Dyr.

Disse tyer man sjelden til, thi dels kan Resultatet deraf ikke ansees for afgjørende, og dels vil, hvis Mængden af Giften i den mistænkte Substans er saa stor, at den kan yttre sine Virkninger paa et af de fuldkommnere Dyr, den uimodstridigen ogsaa kunne opdages ved Undersøgelsen af dens physiske og kemiske Egenskaber. Dog maa denne Gjenstand omtales, da den forensiste Læge undertiden vil affordres sin Mening om Andres i saa Henseende anstillede Forsøg eller om Tilfælde, som ere opstaaede hos Huusdyr, der have nydt Levningerne af den Spise, der mistænkes for at have indeholdt Gift.

Den Artikel, som underkastes saadanne Forsøg, kan nu enten være en mistænkt Føde, en Drikke, et Lægemiddel eller og det, som optastedes af den Døde, mens han levede, eller det, som findes i Maven efter Døden.

1) Det Bevis, som hentes fra Virkningerne af en mistænkt Spise, en Drikke eller et Lægemiddel, er paalideligere end det, der drages af Virkningerne af det Optastede eller det i den Dødes Mave Indeholdte, men dog kan derimod indvendes, at hvad der er Gift for Mennesket ikke altid er det for de lavere Dyr, og omvendt. Smidlertid skulle dog tvende Dyr efter Drifilas seneste mangfoldige Forsøg paa Grund af deres Levemaade afficerers næsten af alle Gifte paa samme Maade som vi, nemlig Ratten og Hunden, især

den sidste; dog virke Giften i det Hele mindre voldsomt paa dem end paa Menneſket (Der udfordres f. E. ſaaledes 2 3 Opium til at dræbe en Hund af Midelſtørrelſe, medens at 26—30 Gran alt kunne dræbe et Menneſte) og undertiden frembringes meget forſkjellige Symptomer (ſ. f. E. af Opium). Andre Dyr, navnlig de drøgtiggende, ſynes at paavirkes mindre af Gifte, iſær af Plante-Giftene; men, paa ſaa Undtagelſer nær, kan man dog antage, at Giften i det Hele frembringe de ſamme Virkninger paa dem ſom paa Menneſket.

Det er imidlertid vanſkeligt at bibringe Dyr en ſtærk Gift og forhindre Opkaſtellen deraf; det ſkal ſee beſt ved den Fremgangsmaade, Deſila foreſlaaer. Efterat Hunden er bleven bunden og holdes ved Medhjelpere, gøres paa den indvendige Side af den venſtre ſternocleido-mastoideus under glandula thyroidea et $1\frac{1}{2}$ —2 Tommer langt Snit henimod Brøſtbenet, hvorved musculus sternohyoideus og sternothyreoideus paa ſamme Side gjenneſtæres; derpaa lægger man en Ligatur løst omkring Madpiben ved Hjælp af en Pape og gør over dette Sted en lille Abning i Madpiben, efter forſt at have ſtikt den fra de omgivende Dele. Forſt indbringes ſaa den flydende Del af Giften gjennem et Rør, der bringes ind i Abningen; derpaa trykkes de faſte Dele ned i ſmaa Klumper og Ligaturtraaden ſnøres derefter ſammen under Abningen. Dyret ytrer kun liden Smerte derved. Naar

da Sygdomstegn opstaae 48 Timer efter, afhænge de ikke af Saaret.

2) Mod Forsøg paa Dyr med det Opkastede eller det i Maven Indeholdte gives der flere Indvendinger. For det Første kan Giften, der har forarsaget Døden, alt isorvejen tildels eller ganske være bleven opkastet eller absorberet, eller være gaaet ned i Tarmen, eller dekomponeret ved Fordøjelsesprocessen. For det Andet kan det Opkastede eller det Tilbageblevne i Maven være i en saa fortyndet Tilstand, at det ikke har den mindste Virkning paa Dyr, og For det Tredie kunne de dyriske Vædske, der affondres under en Sygdom, nu og da virke som sande Gifte, og det, der opkastes eller indholdes i Maven, frembringe Qualme og Brækning hos Dyr, uden at Gift findes deri.

Heraf følger altsaa, at Forsøg paa Dyr med hvad der er opkastet og hvad der findes i Maven hos de Døde, kun føre til uvisse Resultater og blot nu og da ville lede til andre og mere fyldestgjørende Undersøgelser.

E.

Om de moralske Beviser paa Forgiftning.

Der gives mange saadanne, men endel af dem vedkomme kun Juristen; her skulle blot de anføres, som enten især komme under Lægens Jagttagelse, eller strax vække hans Mistanke og saaledes foranledige nærmere Undersøgelser. Saadanne ere nu følgende.

1) Mistænkelig Opførsel hos Inquisiten for Tildragelsen; naar han f. G. har talt og forespurgt sig om Gift og lagt Kundskab til forskellige af dem for Dagen.

2) Naar Inquisiten har kjøbt eller bevisligen været i Besiddelse af en Gift kort for den Begivenhed, der vækker Formodning om Forgiftning, indtraf; naar han har kjøbt den under et falsk Foregivende f. G. for at dræbe Rotter og Muus med, som ikke findes i hans Hus, eller for dette eller hint, hvorimod den ikke er bleven brugt o. s. v. Mistanken bestrykes, naar han ikke tillige har underrettet sine Husefolk om, at han noget Sted har lagt en Gift for de Rotter og Muus, for hvis Skyld han siger, han har kjøbt Giften.

3) Naar Inquisiten overbevises om at have kommet Gift i en Spise, i en Drikke eller et Lægemiddel. Dette er vistnok et afgjørende Bevis, men erholdes sjælden, da saadant som oftest skeer meget hemmeligt; dog er det ofte just Lægen, der er istand til at opdage det. Fordi man imidlertid finder Gift i en Ret, kan man deraf ikke altid slutte, at denne Gift er kommet deri, for at dræbe den, der har nydt deraf. Det er i saa Henseende nødvendigt ikke blot at undersøge Retten, men og særskilt enhver af de Artikler, der ere blevene anvendte til Rettens Tillavelse; man kan f. G. slutte, at Giften er kommet i en Melsuppe eller Grød, naar man finder den deri ved kemisk Analyse, men intet Spor opdages deraf i det øvrige Mel i Huset, hvorfra den er bleven lavet. Vigtigheden af en saadan Un-

dersøgelse frembyser af et Kriminaltilfælde, som Bar-
rue l beretter. 16 Personer i Beziers i Frankrig
vare strax efterat have spist til Middag bleve an-
grebne af heftig Brækning og Kolik, og Brødet, som
man tilskrev disse Tilfælde, blev undersøgt af Bar-
rue l og befundet at indeholde Arsenik. Melet, hvor-
af Brødet var blevet tilberedet, var taget af et
stort Forraad, og da man nu ogsaa undersøgte dette,
opdagede man, at ligeledes det indeholdt Arsenik.
Da det nu var yderst usandsynligt, at Noget skulde
ville have forgiftet en saa stor Masse Mel af Duds-
flab, saa antog man, at Arseniken tilfældigen var ble-
ven blandet dermed, og at maaske dette var skeet der-
ved, at noget Korn, som man oprindeligen havde hen-
lagt til at spire, og havde blandet med Arsenik, for at
dræbe Insekter med, af en Forseelse var blevet malet med.

Man ser, hvor vigtig en saadan Undersøgelse er,
da man ellers ved at finde Gift i en vis Føde eller Drikke
strax kunde foranlediges til at mistænke en Ustyldig
for Giftblanderi. — Ved at finde en Vin forgiftet, er
det, som Erfaringen lærer, heller ikke overflødigt, at
undersøge, om den Del af Vinen, hvoraf Proppen er
gjennemtruffen, indeholder noget af Giften eller ikke, da
i første Tilfælde Forgiftning af Dudsflab er usandsyn-
lig. Dette var Tilfældet for nogle Aar siden i en
stort Adelsmands Familie, hvor en Champagne-Vin
frembragte Forgiftningstilfælde, og hvor Arsenik blev
funden opløst i Champagnen. Der opstod saaledes
Mistanke om at En havde kommet Gift i Vinen, men

da Manden i Huset selv havde hentet Flasken op fra Kjelderen, løsnet Staaakraaden og trukket Proppen op, svækkedes Formodningen og bortfaldt aldeles, da og Proppen ved Undersøgelsen fandtes at indeholde Arsenik.

Det er derfor nødvendigt, at Lægen, naar han kaldes til en Eyg, som han formoder at lide af Forgiftningstilfælde, sørger for at baade Resten af det, efter hvis Nydelse Symptomerne ere opstaaede, den hele Ret, og de enkelte Ingredienser, hvoraf den er bleven tillavet, Salt og Krydderier ikke undtagne, opbevares vel til Undersøgelse.

Christison beretter et Tilfælde, der oplyser Vigtigheden heraf. En Familie i Portobello blev i 1827 forgiftet af deres Tjenestepige, og man formodede, at hun, for at spille dem et Puds, af Dindstib havde kommet Brækvinsten eller en anden Gift paa en Dreteeg, hvoraf man havde spist. Tvende Personer bleve især meget haardt angrebne af Stegen, hvoraf den halve Del var bleven tilbage. Den blev derpaa analyseret af C. og Turner, men imod al Formodning opdagedes ingen Gift deri. Ved nøjere Efterforskning af Retten erfoer man imidlertid, at Giften var bleven blandet med Sauce, som næsten indtil den sidste Draabe var bleven fortæret, — at Sauce var bleven heldet over Stegen, — at den øverste Halvdel af Stegen var bleven opspist, — og at Resten deraf, som var bleven analyseret, var bleven lagt paa en anden Tallerken. Man havde derfor ikke kunnet opdage Giften deri.

Naar man først har opdaget Gift i en Spise eller Drikke, kan man ogsaa ofte faae Visshed om, hvem der har bibragt Giften ved at agte paa, naar Symptomerne begyndte og hvor lang en Tid, der er forløben fra da den mistænkte Spise eller Drikke blev tagen. Dette er et Bevis, der i de fleste Tilfælde er let at erholde, og er ofte afgjørende. Saaledes blev i 1827 i Perth en Pige Margaret Wishart dømt for at have forgivet sin blinde Søster. En Mand, som boede hos Inquisitinden, og havde haft legemlig Omgang baade med hende og med den Døde, blev i Begyndelsen anseet for at have begaaet Forbrydelsen. Men han var gaaet ud om Morgenen tidlig paa den Dag, den Døde blev syg om Aftenen, og var ikke kommen hjem igjen før hun var død. Hendes Sygdom var derimod begyndt pludseligen og voldsomt, og Arsenik var Giften. Det var derfor aabenbart, at Giften ikke kunde være bleven bibragt saa tidlig om Morgen, — og Manden blev derfor friskjendt.

At efterforske nøjagtigen den Tid, der er forløben fra det Øjeblik, den mistænkte Artikel blev nydt, og da Symptomerne først viste sig, yder endnu et mere afgjørende Bevis i en Mængde Tilfælde, hvor netop den kemiske Analyse ikke fører til noget fuldkommen fyldestgørende Resultat, — naar man nemlig har forsøgt Forgiftning ved gjentagne maadelige Gaver. Naar de flere enkelte Fornøielser eller Exacerbationer af Ildebefindendet stemme overens med de Tidspunkter, da den mistænkte Føde blev given af det samme Individ,

stiger vor Formodning om at han er Gjerningsmanden næsten til Visshed.

Den nøjagtige Angivelse af Tiden, da Symptomerne begyndte, kan og undertiden afgive et fuldkommen afgjørende Bevis. Saaledes blev i 1830 i Aberdeen en Mrs. Humphrys overbevist om at have forgivet sin Mand med Svovlsyre, som hun, medens han sov, havde heldet ham i Halsen. Det blev ved kemisk Analyse paa det Utvetydige bevis, at Manden var død af denne Gift, men at Konen havde forgivet ham dermed, sluttede man af Følgende. De eneste Beboere af Huset vare den Døde, Inquisitinden og en Pige. Den Afdøde havde om Aftenen sviret med nogle gode Venner hjemme hos sig selv, og efterat hele hans Selskab var gaaet bort, og Husets Dør var bleven tillaaft indvendigen fra, gik han fuldkommen sund tilfængs og faldt snart i en dyb Søvn. Men han havde knap sovet 20 Minuter, før han pludseligen vaagnede op med hæftig Brænden i Halsen og Mavesen og døde den næste Dags Aften under store Smertor. Naar nu Svovlsyre forarsager saadanne heftige Symptomer som dem, der bemærkedes i dette Tilfælde, frembringer den dem inden faa Sekunder, om ikke alt medens den synkes. Det var derfor umuligt, at Manden kunde have faaet Giften i sig medens han svirede med sine Venner, og da man vidste, at han efter den Tid ikke havde taget det Mindste til sig og at han havde sovet, før Sygdom-

men pludseligen udbrod, saa følger deraf, at Syren maatte være bleven ham bibragt, efterat han var indsovet, hvilket var desto lettere som han plejede at sove paa Ryggen med aaben Mund. Men da han raabte om Hjelp, var Døren tillaaaset indenfra paa samme Maade som da han havde lagt sig. Der kunde altsaa ingen uden hans Kone eller Pige have bibragt ham Giften; den sidste havde bevisligen ikke gjort det, og man antog derfor som vist, at Konen var Forbrydersten. Hun benægtede det, selv efterat være dømt, haardnakket, men tilstod dog før Henrettelsen.

En tredje Maade, hvorpaa den kemiske Del af Undersøgelsen kan bidrage til at opdage Gjerningsmanden, bestaaer i en sammenlignende Undersøgelse af den Døde og den Anklagede. Dette oplyses ved følgende Tilfælde, bekendtgjort af Olivier og Chevallier. En Kone, der levede i slet Forstaaelse med sin Mand og om Morgenen var bleven seet drukken i sin Mands Selskab, blev funden død paa Landevejen. Munden, Svælget og Madpiben vare, som den kemiske Analyse bevisste, korroderede af Salpetersyre, og Pletter og Spor deraf fandtes paa forskjellige Steder af hendes Klæder, paa Haaret, Halsen og Armene, men ikke paa hendes Hænder og ikke dybere ned end til den øverste Fjerdedel af Madpiben. Olivier, der af disse Phænomener sluttede, at hun ikke frivillig eller selv havde taget Syren, forlangte, at Manden skulde bringes til ham, og han fandt da en stor Mængde Pletter paa hans Kjole, Benklæder

og Hænder, der, som den kemiske Analyse viste, ligeledes hydrørte fra Salpetersyre. Man kunde saaledes ikke andet end antage, at Manden havde faaet disse Pletter paa sig under Bestræbelsen for at bringe sin drukne Kone til at synke Giften. Man opdagede nu og paa hendes Mund og Hals Saar, der syntes at være opstaaede ved Kradsen med Fingrene, og man sluttede da, at han først havde heldet Syren i hende og siden kvalt hende med Hænderne.

Den samme Fremgangsmaade og Bevisførelse vil og kunne lægge en for Forgiftning mistænkt Persons Afkyldighed for Dagen. Dette oplyses ved følgende ligeledes af Chevallier meddelte Tilfælde. En Mand blev af et Fruentimmer bestyldt for at have villet forgive hende, og hun angav blandt Andet, at han havde kommet Gift i en Suppe, som i flere Dage havde staaet i en Jernpotte. Ved en omhyggelig Analyse af en Del af den tiloversblevne Suppe fandt Chevallier den svangret saa stærkt med Kobber, at, hvis Suppen havde været forgiftet med svovlsurt Kobber, maatte 10 Z deraf have indeholdt 22 Gran. Det faldt ham nu ind, at det maatte være af Bigtighed ogsaa at undersøge Jernpotten, hvori den forgiftede Suppe skulde have befundet sig, thi det var sandsynligt, at, naar svovlsurt Kobber virkeligen havde været i Suppen, maatte en stor Mængde Kobber paa Grund af Jernets større Affinitet til Svovlsyren have udfilt og affat sig paa den indvendige Væg af Potten. Han havde imid-

lertid Grund til forud at antage, at dette ikke vilde forholde sig saa, da der ikke befandt sig noget opløst svovlsurt Jern i Suppen, hvilket ligeledes vilde have været Tilfældet, dersom Kobberet var blevet udfilt af Jernet i Potten. Der fandtes heller intet Kobber udfilt, og da intet forresten var tilstede, der vilde have kunnet forhindre Jernet fra at ytre sin sædvanlige Virkning paa Kobbersaltet, blev Manden med Rette frikjendt for den paadigtede Forbrydelse.

4) Det fjerde moralske Bevis hentes fra den Hensigt, som den, der bevisligen har bibragt Giften, har kunnet have dermed. Naar det først er bevist, at Gift er bleven bibragt, behøves der i Almindelighed kun lidet til at opdage Hensigten. Det er i saa Henseende nok for Dommeren, naar den, der bibragte Giften, vidste, at den Substans, han gav, kunde bewirke Døden, og man kan i Henseende til de almindelige Gifte med Føje antage en saadan Kundskab.

Imidlertid veed man i nogle Tilfælde ikke med Bestemthed, hvilken Gift der er givet, og man maa da paa en anden Maade søge at bevise Inquisitionens Kundskab dertil og saaledes hans Hensigt. I det om Charles Munn alt omtalte Kriminaltilfælde antog man, at det var Arsenik, den Døde havde faaet; men man kunde længe ikke bevise, at Inquisitionen havde kjøbt eller forinden været i Besiddelse deraf, og den kemiske Analyse kunde heller ikke lægge denne Gift for Dagen, da den Døde havde levet i 40 Dage efterat have taget Giften. Men det blev bevist, at, hvad det end havde væ-

ret, som var blevet givet, saa havde Fungen meget vel vidst, at det, han gav, havde været farligt for Sundheden, thi han havde overtalt den Døde, der var frugtsommelig ved ham, til at tage det, ved at rose det for Egensfaber, som ikke blot ingen Gift besidder, men som endog Fungen af Almuens vilde kunne tilskrive det. Engang overtalte han hende dertil, „fordi sagde han, „det vilde vise, om hun var frugtsommelig eller ikke,“ og en anden Gang, „at det vilde forhindre Folk fra at see, hun var det.“ — I saadanne Tilfælde kan man da hente et godt Bevis fra de Argumenter, Bedkommende benyttede sig af for at overtale sit Offer til at tage Giften; og saaledes som i ovenomtalte Tilfælde, vil det paaligge den forensiske Læge at meddele Retten, om de angivne Grunde kunne ansees for rigtige eller falske.

Undertiden forsvarer den Anklagede sig med, at han har givet Giften af Fejltagelse. I de fleste Tilfælde vil man ved nøjere Undersøgelse, naar hans Fortælling derom ikke stemmer overens med alle de andre Omstændigheder, der tale for det Modsatte, let komme efter Usandheden af dette Forregivende. Der gives i saa Henseende ingen almindelige Regler, men følgende Kriminalsag kan tjene til Oplysning. En Kirurg i Durham, ved Navn Hodgson, blev i 1824 dømt for at have forsøgt at forgive sin Kone. Det blev saa godt som bevist, at han havde givet hende Piller af Sublimat, tillavede af ham selv, istedetfor Piller af Salomel og Opium, som hendes Læge havde forord-

net hende; men han forsvarede sig med, at han, da han just paa den Tid havde en lille Perial, havde taget fejl af Glasfen med Opium og Glasfen med Sublimat, som stod lige ved Siden deraf. Dette var allerede en meget usandsynlig Fejltagelse, da Opiummet var i Pulverform og Sublimatet i Krystaller. Men det var ikke den eneste Fejltagelse, han angav at have begaaet. Da nemlig Konen ikke længe efter hine Piller blev meget syg, sendte Lægen Inquisiten til sit Apothek, for at tillave hende nogle Draaber Laudanum, fortyndet med Vand. Da Inquisiten kom med Medicinen, saae Lægen, da han bemærkede den var grumset, sig foranlediget til at smage paa den, for han gav den til den Syge, og da han fandt, den smagte af Sublimat, tog han den med sig, analyserede den og fandt rigtigheden, at den indeholdt denne Gift. Fangen forsvarede sig med, at han istedet for Vand havde taget fejl af en Sublimat-Opløsning, som han havde tillavet for en Matros til Indsprøjtning mod en Gonorrhoe; men dette bevistes at have været umuligt, thi Sublimat-Vandet indeholdt kun 4 Gran paa Unzen af Vandet, medens at Medicinen med Laudanum, der ikke udgjorde mere end 1 Unze Bædse, indeholdt 14 Gran.

5) Det næste moralste Bevis er samtidig Sygdom hos flere Lemmer af samme Familie foruden hos den, der især er bleven haardt angreben. Dette Bevis beroer saaledes ene paa Lægens Undersøgelser og Mening, og er et meget fyldest-

gjørende, da ingen Sygdom angriber flere Personer saaledes som de irriterende eller narkotiske Gifte, Cholera maagte undtagen, men i saa Fald opstaaer denne af slet Føde, som flere have nydt af, og er da virkelig et Slags Forgiftning. Man kan i saa Henseende let overbevise sig om Sagen ved at undersøge det hele Ferraad af Substanser, der ere blevne brugte til Tillsætningen af den Ret, som har frembragt de mistænkelige Tilfælde. Man kan derfor antage som almindelig Regel, at naar To, eller endnu viskere naar Tre eller Flere, efterat have nydt en mistænkelig Føde eller Drikke, ere blevne angrebne af Symptomer, der allerede i og for sig selv bevise Forgiftning, og ere blevne det omtrent paa samme Tid og i det Mellemrum efter Nydelsen, i hvilket Gifte som oftest begynde at virke, — er det et afgjørende Bevis paa Forgiftning. Mange Forgiftningstilfælde ere paa denne Maade blevne satte udenfor al Tvivl.

Undertiden er det dog Tilfældet, at kun En eller Flere, der have nydt af en vis Ret, vorde syge, og Andre slippe aldeles fri. Vi maae deraf ikke for hastigen slutte, at Gift derfor ikke har været i hin Ret, thi dels kan den Skyldige hemmeligen have kommet den i den Portion, som et enkelt Individ eller Flere toge til sig af, og dels kan maagte intet af Giften have været i det Lidet, som den, der ikke blev angreben af noget Sygdomssymptom, nød af Episen. Det stærkeste Bevis paa Forgiftning erholde vi, naar

alle de, som node af en bestemt Ret, bleve angrebne og derimod alle de, som ikke node deraf, undslap. En saadan Omstændighed vil ogsaa angive, hvor man især skal søge Giften; s. f. E. naar af en Steg med forgiftet Sauce de ikke angribes af Symptomerne paa Forgiftning, - som kun have nydt af Stegen, men ikke af Sauce, og de derimod blive syge, som ogsaa have spist af Sauce.

Undertiden hænder det og, at de forstjellige Personer, der angribes, lide i Forhold til den Mængde, som Enhver har taget til sig af en vis Ret, og Formodning om Forgiftning ved denne bekræftes da endnu mere. Morgagni fortæller i saa Henseende følgende Forgiftningstilfælde. En Præst spiste paa en Rejse i Selskab med en anden Mand og to Damer i et Bærtshus og fik efterat være kjort bort derfra en voldsom Smerte i Underlivet med Brækning og Diarrhoe. En af Damerne blev angreben paa samme Maade, men i ringere Grad. Den anden Dame blev derimod at befinde sig vel. M. erfoer, at denne Dame var den eneste, der ikke havde spist med af en Suppe i Bærtshuset, og han formodede derfor, at Suppen havde indeholdt Gift; men mod denne Mening stred igjen den Omstændighed, at Præsten, der var værst angreben, havde spist mindst, og den anden Mand, der led mindst, havde spist mest af Suppen. Han erindrede sig nu, at det var Skik i den Egn at bruge reven Ost til Suppen, og ved Efterspørgsel fik han da at vide, at de netop hver i samme Forhold som

de vare blevne angrebne havde kommet mere eller mindre Ost i Suppen. M. erklærede derfor Osten for giftig og efterat det hele Selskab lykkeligen var kommet sig, tilstod og Gjæstgiveren, at han i Hastværk af en Fejltagelse havde givet sine Gjæster noget Ost, der var blandet med Rottetrødt og bestemt for Rotterne i Huset. — I det ovennævnte Tilfælde af Forgiftning med Champagnesinen bleve ligeledes alle de Personer, der vare tilbords, 6 i Tallet, heftigen angrebne under Maaltidet, og Suppen, som alle havde spist af, blev derfor strax mistænkt; men da denne blev undersøgt, fandtes ingen Gift deri, derimod Spor af Arsenik i det Opkastede; Christison sluttede deraf, at en anden Artikel maatte være bleven nydt af hele Selskabet foruden Suppen, og dette var da Vinen, hvoraf Alle havde drukket et Glas, og hvori ogsaa opdagedes Arsenik. — Imidlertid maa man ikke lægge altformegen Vægt paa ovennævnte Omstændighed; thi Alder, Idiosyncrasi, en fuld eller tom Mave o. s. v., har en meget betydelig Indflydelse paa Virkningen af Giften.

6) Det næste moralske Bevis er mistænkelig Opførsel af Inquisiten under den Forgiftedes Sygdom, som f. E. naar han paa en direkte eller indirekte Maade forhindrer Læge-Hjælp eller Tilkomst af den Døendes Familie, eller viser stor Ungstelighed for ikke at lade ham blive alene med nogen Anden, eller bestræber sig for at bortferne eller tilintetgjøre en mistænkt Drikke eller Spise, eller det Opkastede, o. s. v. Lægen kan i saa Henseende ofte give

de bedste Oplysninger, men maa herved opføre sig meget forsigtigt, for enten ikke at kaste Skygge paa en Ustyldig, eller bringe den Skyldige til at tage Forholdsregler mod Mistanken.

7) Ligeledes kan Inquisiten vise en mistænkelig Opførsel efter den Forgiftedes Død, naar han s. f. G. paaskynder Begravelsen, forhindrer Opduktionen af Liget, giver en falsk Beretning om Sygdommen, yttre Kjendskab til de formodede eller sande Virkninger af Giften paa det døde Legeme o. s. v.

8) Flere personlige Omstændigheder hos den Afdøde afgive ogsaa ofte et moralsk Bevis, s. f. G. hans Sindsforfatning, hans Erklæring paa Dødslejet, Omstændigheder, der tale for Umuligheden eller Usandsynligheden af Selvmord o. s. v. Her kan Lægen ligeledes bedst oplyse Sagen, især hvis Spørgsmaalet er om Selvmord maatte ikke har fundet Sted, men han maa ogsaa herved bruge megen Forsigtighed og ikke saameget ved direkte Spørgsmaal til Patienten som ved at søge at vinde hans Fortroelighed stræbe at opdage Sagens Sammenhæng.

9) Som et godt moralsk Bevis maa endeligen og betragtes et forhaandenværende Motiv hos den Mistænkte til Forbrydelsen; s. f. G. Kjendskab, eller forudgaaet Trætte med den Døde, — Fordel af hans Død, — Befrielse fra en Byrde derved, — Kundskab om at den Afdøde var svanger ved ham o. s. v. Dette Bevis vedkommer vel Juristen mere end Lægen, men kan dog lede denne til at anstille Undersøgelse forend

hin formoder Forgiftning og medens endnu den kemiske Analyse kan føre til et fyldestgørende Resultat.

Efter den samtlige Undersøgelse i alle disse Henseender kan nu enten Forgiftningen ansees for vis, naar man virkelig opdager Giften, eller kun for sandsynlig, naar, skøndt alle andre Beviser derfor ere tilstede, det sidste fattes.

Femte Kapitel.

Om indbildt, foregiven eller paadigtet
Forgiftning.

Det er ogsaa vigtigt for Lægen at opdage indbildt, foregiven og paadigtet Forgiftning. Det er vanskeligt at fastsætte almindelige Regler herfor, men følgende Hovedpunkter ere de vigtigste.

Indbildt Forgiftning (imaginer) vil i Almindelighed være let at opdage. Den samme Phantasi, der vækker Tro om Forgiftning, vil som oftest ogsaa skabe saa urimelige og extravagante Ideer med Hensyn til Virkingelsen og Symptomerne, at Lægen, bekendt med de sande Virkninger af Giften, snart vil indsee Sammenhængen. Imidlertid maa han her ved dog gaae frem med Forsigtighed. Han maa, uden dog at synes at dele Dovesbevisning med Patienten, paa ingen Maade tage Sagen let og hellere handle ganske saaledes som om han selv formodede Forgiftning. Han maa saaledes altid ægte en fuldkommen Beretning om de tilstedeværende Symptomer, deres Opkomst og Fremgang, om de ere opstaaede efter en

vis bestemt Spise o. s. v. Lægmanden vil da altid komme frem med noget, som slet ikke lader sig forene med Begrebet om Forgiftning i Almindelighed og endnu mindre med Vibringelsen af en særegen Gift.

Opdigtet eller simuleret Forgiftning vil lettere kunne undgaae Mistanke og Opdagelse, da Bedrageren isærvejen kan gøre sig bekendt med den Gifts Egenskaber, hvis Virkninger han vil simulere. Imidlertid vil han dog sjelden kunne spille sin Rolle saaledes fuldkomment enten i Henseende til Symptomerne eller til deres Opkomst og Fremgang, og en kemisk Analyse vil da i ethvert Tilfælde kunne lægge Bedrageriet for Dagen.

Man maa naturligvis først efterforske Symptomerne og deres Fremgang. Det er ogsaa her vigtigt at sjiule for Bedkommende, at man mistænker ham for Bedrageri, thi selv det Menneſte, der virkelig har taget Gift, vil, naar han mærker, man mistænker ham for Opdigtelse, rimeligvis stræbe at forbedre sin Historie med Umuligheder, og kan saaledes lede Lægen i Vildfarelse. I Tilfælde af opdigtet Forgiftning er det en fortrinlig Undersøgelsesmaade, efterat have hørt Bedkommendes egen Beretning tilende, at gøre et Antal Spørgsmaale, hvis Besvarelse dels lader sig forene med den angivne Bestaaenhed af hans Sygdom og dels ikke. Naade vil da Svaret blive urigtigt, og man vil iagttage Bedkommendes Forlegenhed derved.

Dernæst maa man være meget opmærksom ved den kemiske Analyse. En, der simulerer Forgiftning,

vil i Almindelighed komme frem med de forgiftede Læmninger af en Ret, eller enhver anden Ting, som han siger, han har nydt af. I Substansen selv vil da Analysen ofte enten slet ikke opdage nogen Gift eller en saa betydelig Mængde, at den ikke lader sig forene med den ringe Grad af Fæstighed i Symp-
tomerne, eller ogsaa vil det Oplastede, eller det først Oplastede ikke indeholde noget af den angivne Gift, eller og det vil indeholde en Gift, som ikke er animaliseret, altsaa aldrig har været i Maven, eller der vil være mere af Giften i det angivne Oplaste-
stede end der siges at være taget, eller Mængden af Giften er mindre i det først Oplastede end i det, der siden er blevet oplasket o. s. v.; — alle tilhøbe Omstændigheder, der aldrig, eller ideimindste højest sjelden finde Sted ved virkelige Forgiftninger, og som derfor strax lede til Formodning om Bedrageri og saaledes til yderligere Undersøgelse.

Paadigtet Forgiftning (imputeret) undersøges paa samme Maade som opdigtet Forgiftning. Følgende Kriminaltilfælde kan herved tjene til Oplysning. I York blev i 1821 en Mand, Waller sag-
søgt for at have givet Arsenik til en Pige ved Navn Martha King, som han havde besvangret. Hun fortalte, at han, efter tvende frugtesløse Forsøg at overtale hende til at tage abortiva, havde sendt hende nogle Kager, hvoraf hun kun spiste $1\frac{1}{2}$, — at hun en halv Time efter var bleven angreben af Forgiftnings-
symptomer, — og at hun længe efter havde været syg

deraf. Lægen, Dr. Thackrah fandt baade Arsenik i de Kager, der vare blevne tilbage, i noget, som var blevet opløst i hans Nærvarrelse efter Anvendelsen af et Bræk-middel og i endel andet Opløst, som var blevet sat hen til hans Undersøgelse mellem hans første og andet Besøg. Hendes øvrige Legemstilstand syntes imidlertid ikke at stemme overens med alt det, hun klagede over, Pulsen og Tungen vare aldeles naturlige, og ved nærmere Undersøgelse opdagedes endnu følgende Uoverensstemmelser. 1) Hun sagde, hun havde haft en Smag af Kobber i Munden, medens hun spiste Kagerne, en Smag, som Arsenik ikke har. 2) Fra den Mængde Arsenik i de Kager, som bleve tilbage, at slutte, kunde hun ikke have taget over 10 Gran, og dog indeholdt selv efter gjentagne Brækninger det, som hun angav siden at have opløst og sat hen, omtrent 15 Gran. Det, der først blev opløst, indeholdt blot 1 Gran, medens at det, der angaves at være opløst siden, indeholdt 15 Gran. 4) Den Tid, da disse 15 Gran angaves at være blevne opløst, var ikke før end 2—3 Timer efterat Symptomerne havde begyndt; i hvilket Tilfælde Symptomerne forinden maatte have været meget voldsomme. Fangen blev frikjendt og Kvinden og en anden Kone, der havde tjent hende som Vidne, tilstode siden, at de havde paadigtet ham denne Forbrydelse, fordi han paa Grund af hendes Utroskab havde slået Haanden af hende.

Ere giftige Stoffer bragte ind i Legemet efter Døden, maa man, for at opdage Sandheden, tage

færdeles Høfsyn til Giftenes relative Virkninger paa det døde og det levende Legeme.

Sjette Kapitel.

Om den almindelige Therapi mod Forgiftninger.

Den almindelige Behandling af Forgiftning er i den senere Tid bleven baade simplere og sikkrere. I det man løsrev sig fra Indbildningen om universelle Modgifte og mere fulgte den almindelige Therapies Grundsætninger, betragtede man rigtigheden Forgiftning som en Sygdom i den hele Organisme, hvorved især Symptomerne maatte komme i Betragtning, og erklærede kun saadanne Midler for Modgifte, der selv uden Skade tør tages i store Gaver. Kemien har især erhvervet sig den Fortjeneste at have gjort os bekendte med saadanne Midler, hvis Anvendelse dog kræver den største Forsigtighed og Omhu, at man ikke skal skade mere end gavne. Den vitale Proces tør aldrig betragtes som en ren kemist; en kemist Neutralisation af en Gift kan derfor ikke sikke mod dennes skadelige Indflydelse, og desuden kan den absorberes og ved Reaktionen i de angrebne Organer, hvor den neutrale Forbindelse dannes, frembringe en stærk Irritation eller andre konstitutionelle Symptomer. Neutraliseringen af Giften kan kun da tjene Lægen som den eneste Indikation, naar han med Bestemthed veed, hvilken Gift der er bleven tagen og naar han kaldes saa tidlig,

at denne endnu maa antages at være i ren Tilstand i Mæven og endnu ikke har frembragt sekundære Tilfælde.

Lægen maa, naar han kommer til, ikke lade noget Djeblig gaae ubenyttet hen og efterat have erkendiget sig om de Midler, der alt ere blevene anvendte, maa han strax forordne det Nødvendige og gribe til de Midler, der alt ere forhaanden; ogsaa maa han sørge for, at alle snevre Klædningsstykker løsnes og at den Syge bringes i et mageligt Leje.

Det første Djemed maa være saasnart som muligt igjen at skaffe Giften ud af Legemet. Er denne kun kommen paa Huden eller ind i en eller anden aaben Hulhed, maae strax Vaskninger og Indsprøjtninger af rensende, fortyndende, indhyllende Midler anvendes. Skulde Giften være kommen i et Saar, hvorefter der let og snart opstaaer en lokal inflammatorisk Svulst, Feber, Konvulsioner, Brækning, Afmagt, Raseu o. s. v., maa Giften saa hurtigt som muligt bortfjernes af Saaret eller idetmindste dens yderligere Virkninger forebygges. Saaret maa strax renses, helst med Askelud eller med salt Vand, og udsuges enten i nogle Tilfælde med Munden eller ved Blodkopper, eller ætzes ved Hjælp af Salmiakspiritus, Butyrum antimonii, det gloende Jern eller antændt Krudt. Man stryger Delen, hvor Saaret er, nedad imod Venerne, for at forsinke Blodets Løb til Hjertet og anlægger en Ligatur over Saaret. — Behandlingen af Indaandingen af giftige Lustarter maa stee med den største Forsigtighed, at ikke Ind-

aaendingen af de modvirkende Luftarter, f. E. af Ammoniak mod den saltsure, svovlsure og blaasure Luftart, ligeledes skal frembringe Skade ved at stee i en altfor koncentreret Tilstand eller i for stor Mængde. Den Luftart, der anvendes som Modgift, maa blandes med en behørig Mængde atmosfærisk Luft. — Er Giften kommen ned i Mave, og er der ikke gaaet saa lang Tid hen, at man kan antage, den alt har naaet ned i Larmene eller er bleven absorberet, saa maa, forudsat, at Giften ikke selv frembringer Brækning, denne tilvejebringes og et stærkere eller svagere Brækmiddel vælges i Forhold til Individets Legemsbeskaffenhed og de tilstedeværende Symptomer, dog helst *Specacuanna*, da Bræksteinen let kunde forøge Inflammationen, eller ved at virke lasserende bringe Giften længere ned i Larmene. Er Munden krampagtigen tillukket, maa man indsprøjte Brækmidlet gennem et Rør, bragt ind i Næsen. Men tør intet Brækmiddel gives paa Grund af alt opstaaet Inflammation, eller bliver det formedelst Mavens tilintetgjorte Irritabilitet og Sensibilitet uden Virkning, eller kan Individet allerede ikke længere synke, maa man søge at udtømme Giften paa en mekanisk Maade eller udpumpe den (især ved *Reads* Mavepumpe). Er intet Brækmiddel forhaanden, og er det en ætsende Gift, der er bleven tagen, er det bedst at lade driske en stor Mængde lunken Vand eller en slimig Bædste (s. neden), og bevirke Brækning ved at pirre Svælget med en

Pennesjer. Før og efter Brækningen maa man søge at fortynde og indhulle den Del deraf, der endnu er tilbage. Dette skeer hensigtsmæssigen ved Vand, Melk (der især passe mod ætsende Gifte og ved at gives i meget stor Mængde kunne tjene som Brækmidler ved at udvide Maven), Vand, blandet med Ggehvide, med Honning, Mandelmelk, Oplosninger af arabisk Gummii, af Husblas, Afkog af Althea-Rod, Sago, Riis, Byg, Havre, Salep, Hørfrø, Kartoffelstivelse, Hvede o. s. v. Disse kunne og gives i Lavements, for at mildne Irritationen der. Olie og Fedt ere før blevene roste meget, men tør ikke anvendes hvor man vil neutralisere Giften ved kemiske Midler, eller ved Forgiftninger med Bly eller Kobber, da disse Metaller opløse sig deri; derimod ere de gode mod skarpe Plantegifte. Ikke heller passer Sæbe vand mod de ætsende Alkalier.

Først, naar Symptomer opstaae, der tyde hen paa Gifstens Udbredelse til Tarmkanalen, f. E. gentagne flydende Stolgange, idelig Trang til at gaae til Stols, Meteorismus, heftige Smerter over hele Underlivet o. s. v., maae Afføringsmidler, men kun de mildere, bruges, (saasom amerikansk Olie) og slimige Lavements, hvilke sidstnævnte tillige mildne den i de nederste Tarme tilstedeværende Irritation. — Paa samme Tid maa man tage tilbørligt Hensyn til Blodomsættelsen og Andedrettet, hvis Incitation især er nødvendig ved Forgiftninger med narkotiske Gifte. Vinduerne i Bærelset maae derfor aabnes, eller Individet bringes ind i et

rent luftigt Værelse eller om Sommeren i det Fris. Patienten maa besprænges med koldt Vand og i fornødent Fald blæses Luft ind i hans Lunger eller foretages en kunstig Udsugning af Luften i Lungerne, hvorved baade Luftrørene befries fra Slim og Lungerne inciteres til Indaanding. For atter at bringe Blod-omløbet i behørig Gang, medvirke Blodansamlinger og frigjøre Hjernen, maae anvendes Friktioner af Legemet med Haanden, med uldne Tøjer eller med en Børste, Aareladninger, kolde Begyndninger og Omslag, deriverende Midler, irriterende Lavements og Bade. Derefter maa man søge at forebygge de sekundære Følger af Forgiftningen. I Forhold til Ovenstaaende passe da Aareladninger eller inciterende eller frampestillende Midler.

Anden Afdeling.

Om Forgiftning ved de forskjellige enkelte
Klasser af Gifte.

Skulde vi tage Hensyn til hvad der berettes om Gifte af ældre Digtere og Historieffrivere, saa maatte, uagtet det allerede temmelig store Antal, dog endnu mange flere Substanser og Stoffer regnes der-til; men de Beretninger om Gifte, som meddeles os fra ældre Dage, bære ikke alene et tydeligt Præg af